DARBININKAS

AMERIKOS LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS
APJUNGĘS
AMERIKĄ, LDS ORGANĄ DARBININKĄ IR LIETUVIŲ ŽINIAS
680 BUSHWICK AVENUE, BROOKLYN 21, NEW YORK

Copyright

XL. Nr. 69 | Redakcija: GLenmore 5-7281 | ANTRADIENIS (TUESDAY) | RUGSĖJIS - SEPTEMBER 27 D. 1955 M. | Administracija GLenmore 5-7068 | 10 CENTŲ

Prezidentą ištiko širdies smūgis

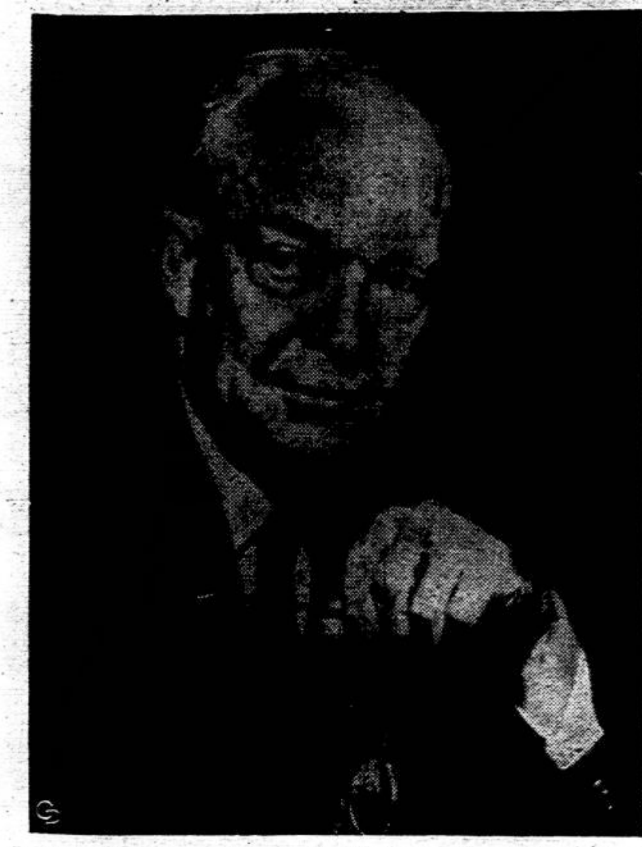

Šeštadienio rytą radijas paskelbė apie prezidento Eisenhowerio susirgimą. Iš pradžių skelbė, kad tai lengva širdies ataka. Vėliau keturių gydytojų konsiliumas paskelbė: "Prezidentas **turėjo coronary trombosis nesunkią ataką, be kombinacijų, ir jo dabartinė padėtis yra patenkinama".**

Prezidentas tebėra Denverio karo ligoninėje. Jį lanko tuo tarpu jo žmona ir atskridęs sūnus majoras Eisenhoweris.

Iš viso pasaulio tebeina prezidentui užuojautos telegramos, o sekmadienį daugely bažnyčių buvo už jį meldžiamasi.

Prezidentas yra 65 metų. Valstybės darbe prezidentą dabar pavaduosiąs specialiai su darytas kolektyvas.

Sveikatos sunegalavimas kelia rimtus abejojimus, ar Eisenhoweris toliau galės kandiduoti rinkimuose 1956 į naujus prezidentus. Tuo atveju rimtas pavojus grėstų respublikonų partijai.

Jau šiandien pat svarstoma, ar prezidentui susirgus išliks jo vedama užsienių politika. Tai jo

"garbingo susitarimo su komunistais" politikai pritaria demokratai, bet ji susilaukia aštrios kritikos tarp pačių respublikonų.

NYT nurodo, kad per 18 mėnesių prezidentas kelis kartus pasipriešino griežtesnės politikos norui. Pasipriešino kariuomenės jungtinio štabo nusistatymui eiti su pagalba kovojant dėl Dienbienphu. Pasipriešino valst. sekr. Dulles ir jungtinio štabo viršininko Radfordo nusistatymui bombarduoti kom. Kiniją, jeigu ji mėgintų užimti Quemoy ir kitas pakraščio salas. Pasipriešino ir respublikonų lyderiui senate Knowlandui, kuris ragino prezidentą suvaržyti prekybą su kom. Kinija, pasitraukti iš Jungt. Tautų, jeigu ten būtų priimta kom. Kinija.

Tik prezidento populiarumas sulaikė nuo šios opozicijos stipresnio pasireiškimo. Bet dabar, sako laikraštis, "prezidento užsienio politikos oponentai jaučia, kad optimizmas po keturių didžiųjų konferencijos Ženevoje liepos mėn. dabar ima slūgti". Prezidento liga gali duoti daugiau progų reikalavimui keisti politiką.

● **Cambodia, Indokinijos karalystė,** pasiskelbė nepriklausoma ir nutraukė ryšius su Prancūzija, kurie truko apie šimtą metų.

● **Persijos komunistų partijos** steigėjas Morteza Yazdi, 59 metų, nuteistas mirti už išdavimą.

Vėl prašneko Vakarų ir Rytų reikalavimai

JT ėjo diskusijos dėl pasaulio politinės padėties. Pirmiausia pasisakė svarbiausieji — valst. sekr. Dulles ir Sovietų Molotovas. Dulles rugs. 22 kalbėjo santūriai, bet aiškiai, kad dabartinės padėties negalima paversti nuolatine, nes joje yra daug neatitaisytų neteisybių. Molotovo kalboje nebuvo ankstesnio koliojimosi, bet jis lygiai kietai tęsė savo ankstesnius reikalavimus.

DULLES SVARBIOS MINTYS:

1. Tikisi, kad šios sesijos metu bus išspręstas J. T. papildymo naujais nariais klausimas. Kuriom valstybėm— neminėjo.

2. Reikia JT chartoje panaikinti veto naujiem nariam priimti. Dabartinė charta tai tik priešatominio amžiaus charta. JT turėtų šiuo kartu tik pritarti pačiam keitimo principui.

3. Po apžvalgos apie pereitų metų politinius laimėjimus Dulles suminėjo, kad pagrindinis

artimiausios užsienių reikalų ministerių konferencijos uždavinys turi būti Vokietijos sujungimas.

Tai yra būtina sąlyga Europos saugumui. O kad būtų pašalinta baimė, jog Vokietija nebus pavojinga Sovietų Sąjungai, Vakarai turi duoti Sovietam tam tikras garantijas.

NORS ŠVELNIAI PASAKYTA, BET DULLES IR MOLOTOVO POLITINIAI SIEKIMAI NĖRA SUARTĖJĘ.

4. Priminė, kad dvi prez. Eisenhowerio iškeltos problemos Ženevos konferencijoje ir Bulganino atmestos, tebelieka ir dabar aktualios. Tada prezidentas kalbėjo apie

"respektavimą tautų teisės pasirinkti valdymo formą, kurioje jos pačios nori gyventi".

Prezidentas tokiais žodžiais buvo kalbėjęs: "Amerikiečių tauta aiškiai jaučia, kad kai kurios rytų Europos tautos — kitos su ilga tautinio egzistavimo patirtimi — dar nėra gavusios naudotis JT karo metu paskelbtos dekliaracijos teisėm..." Kita problema, kurią prezidentas buvo iškėlęs, tai tarptautinis komunizmas, kuris per 38 metus drumsčia santykius tarp Sovietų Sąjungos ir kitų tautų. Nors Sovietų Sąjungos vyriausybės galva pasisakė prieš šių klausimų svarstymą Ženevos konferencijoje, tačiau daugelio akys tebelieka nukreiptos į šias problemas.

"Kaip Sovietų Sąjunga nusistatys dėl jų, daugeliui tai bus barometras,, kuris parodys Sovietų Sąjungos realias intencijas."

5. Išskaičiavęs kom. Kinijos nusikaltimus, dėl kurių ji buvo JT paskelbta agresorium ir baigęs dabartinėm derybom tarp Amerikos ir kom. Kinijos Dulles pareiškė viltį, kad kom. Kinija savo siekimam nevartos jėgos.

6. Pasisakė Dulles už nusiginklavimą ir jo kontrolę tokiu būdu, kaip buvo siūlęs prez. Eisenhoweris — iš lėktuvų.

Baigdamas pareiškė tikėjimą nauju taikos dešimtmečiu.

MOLOTOVO KALBOJE SENI REIKALAVIMAI:

Sovietų atstovas Molotovas kalbėjo rugsėjo 23. Jis labai ilgai išskaitinėjo, kas laimėta per metus, o dėl ateities siūlė:

1. Nusiginklavimo reikalui— sumažinti karines jėgas, uždrausti vartoti atominius ir vandenilinius ginklus; panaikinti karines bazes svetimuose kraštuose. Čia pasisakė, kad Sovietų Sąjunga jau panaikinusi visas savo bazes svetimuose kraštuose, grąžindama Kinijai Portartūrą ir Suomijai Porkkala (bet nutylėjo, kad tebėra okupavusi Pabaltijos valstybes, jose ten laiko savo bazes ir savo karinių jėgų neatitraukia iš Lenkijos, rytų Vokietijos ir Balkanų valstybių).

2. Vietoj sritinių karinių sąjungų siūlė sudaryti bendrą saugumo sistemą tiek Europai, tiek ir Azijai.

3. Taikos Azijoje reikalui siūlė atiduoti kom. Kinijai Formozą ir kitas salas ir įvesti kom. Kiniją į JT. O dėl Korėjos skundėsi, kad šiaurinė komunistinė Korėja norinti bendradarbiauti su pietine tik pastaroji esanti agresyviai prieš šiaurinę nusistačiusi (paskutinės žinios kaip tik skelbė priešingai, — kad šiaurinė įšmugeliavo šimtus agitatorių komunistų, kurie pakenktų pietų Korėjos rinkimam).

4. Sutinka, kad JT būtų papildytos 16 naujų narių — jų vardų neminėjo.

GRAŽI GALVA GRAŽIUOSE RŪMUOSE... Baltuosiuose Rūmuose tarnauja Olive F. G. Marsh. Ji buvo leitenanto pareigose slaptuoju sekretorium Eisenhowerio, kai jis buvo Europoje armijos vadas.

Bonna atmetė reikalavimą išduoti

Bonnos vyriausybė oficialiai paskelbė rugsėjo 24, kad

"pabėgėliai ir užsieniečiai benamiai neturi jokio pagrindo manyti, jog jie bus išsiųsti į jų gimtuosius kraštus... Jiem užtikrinama azylio teisė ir apsauga nuo išsiuntimo prievarta".

Tai Vokietijos aiškus atsakymas į Sovietų min. pirm. Bulganino reikalavimą iš Adenauerio, kad Vokietija grąžintų 100,000 "Sovietų Sąjungos piliečių", kurie esą vakarų Vokietijoje "laikomi prievarta".

Neseniai Vokietijos vyriausybė paskelbė, kad pabaltiečių per visą laiką tegrįžo 2%.

PROTESTAS PRIEŠ TOKIUS ATSTOVUS KAIP MATULIS

Ryšium su J. Matulio įjungimu į Sovietų Sąjungos delegacija Jungt. Tautų dešimtoje sesijoje — Estijos, Latvijos ir Lietuvos delegacijos Pavergtųjų Europos Tautų sesijoje, kuri prasidėjo rugsėjo 22, paskelbė protestą.

Proteste pasakoma, kaip Sovietų Sąjunga smurtu okupavo Baltijos valstybes ir vienašališku savo sprendimu įvedė sovietinį režimą. Delegacijos protestuoja prieš Sovietų Sąjungos mėginimą "aplinkiniais keliais įjungti komunistines iškamšas iš Baltijos kraštų į Sovietų Sąjungos delegaciją Jungt. Tautose" ir viešai skelbia, kad Baltijos valstybių vardu teturi teisę kalbėti tik tų kraštų diplomatinės ir tautos atstovybės.

KO REIKIA JAUNIMO NUSIKALTIMAM SUMAŽINTI

New Yorke katalikų teisininkų sąjunga paskelbė savo nuomonę, kad reikia mokyklose ir bažnyčioje daugiau aiškinti apie religiją ir ja pagrįsti žmonių elgesio taisykles, nes "vaikai be religijos neturi pagrindo savo doriniam elgesiui".

Prekes Chruščiovas apmoka vergais

Partijos bosas Chruščiovas gausiai barsto savo pareiškimus į visas puses.

Rugsėjo 23 jis kalbėjo

APIE SUŠVELNĖJUSĮ SOVIETŲ NUSISTATYMĄ DĖL BAŽNYČIOS IR TIKĖJIMO

Esą Sovietų Sąjunga atleidžia savo nusistatymą prieš bažnyčias, nes ji esanti įsitikinusi, kad "kunigai nustojo rodę opoziciją Sovietų valdžiai".

Tačiau nors Sovietų vyriausybė pripažįstanti "sąžinės laisvę ir teisę kiekvienam praktikuoti savo tikėjimą", tai nereiškia, jog "komunistai būtų pakeitę savo nusistatymą religijos atžvilgiu... Mes liekame bedieviai. Mes viską padarysime, kad galėtume išlaisvinti tam tikrą dalį liaudies iš religinio opiumo tvaiko, kuris egzistuoja lig šiol. Bet mūsų antireliginė kova vykdoma rašytu žodžiu ir diskusijų argumentais... Mum nerūpi kištis į kunigų reikalus". Juo labiau, kad kunigai galį būti ir patriotai, kaip tai pasirodęs antrame kare, ir Aleksiejus esąs net apdovanotas.

Rugsėjo 22 tas pats Chruščiovas kalbėjo prancūzų parlamento delegacijai ir

KURSTĖ PRANCŪZIJĄ TRAUKTIS NUO AMERIKOS

"Nustokite buvę Jungtinių Valstybių satelitu... Kaip jūs galit laikyti save laisvu kraštu, jeigu jum neleidžia prekiauti su tuo, su kuo jūs norit".

Chruščiovas taip pat apgailestavo, kad Prancūzija prisidėjo prie Paryžiaus sutarties, kuri leidžia Vokietijai ginkluotis. "Galėtume surasti išeitį, kuri Vokietijos ginklavimą apribotų, jei Prancūzija to norėtų". Ragino prekiauti su Sovietų Sąjunga, nes tada baigsis Prancūzijoje nedarbas.

Pažadėjo tučtuojau paleisti 23 kalinamus prancūzus.

CHRUŠČIOVAS PRIKIŠO JAPONIJOS DELEGACIJAI,

kad jau mėnuo eina derybos tarp Sovietų ir Japonijos, delegatai geria arbatą, užtikrinėja draugiškumą bet su pačiom derybom nesiskubina. Norėdamas derybas paskubinti, Chruščiovas pažadėjo per 4—5 dienas paleisti japonus "karo nusikaltėlius". Kiek jų turi — nepasakė. Paleis, bet jeigu... Japonija užmegs diplomatinius santykius su Maskva.

Japonai nesiskubina. Išvažiavo į Tokio naujų nurodymų.

● **Iš Sivietų Sąjungos grįžę** senatoriai reiškia nuomonę, kad reikia plėsti prekybinius santykius su Sovietais.

● **Bohlen, atstovas Maskvoje,** nepritaria optimizmui, kad derybose su Sovietais viskas eina gerai.

● **Valstybės departamentas** pasiūlė Egipto vyriausybei parduoti ginklų, jeigu ji nepirks iš Sovietų Sąjungos.

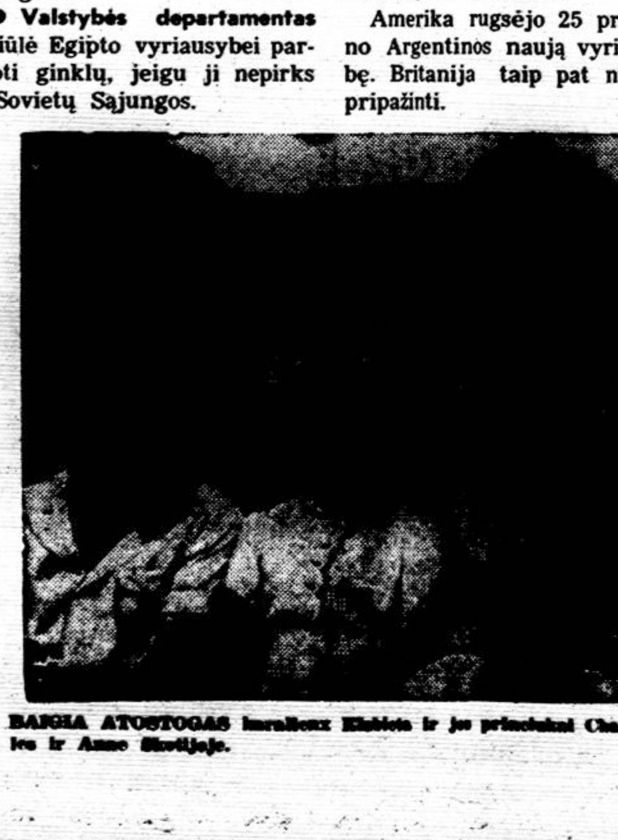

BAIGIA ATOSTOGAS Iš Rainier Rūmų princas Rainier III ir Anne Škotijoje.

PERONĄ IŠLEIDO, IR NAUJĄ VALDŽIĄ PRIPAŽINO

Naujas Argentinos laikinosios vyriausybės galva gen. Leonardi pažadėjo išleisti Paragvajaus laivą su Peronu. Pažadėjo taip pat tuojau sudaryti konkordatą su Vatikanu.

Amerika rugsėjo 25 pripažino Argentinos naują vyriausybę. Britanija taip pat nutarė pripažinti.

IR ŽENEVOS DVASIĄ KINKO Į SAVO VEŽIMĖLĮ

JT sesijoje kalbėtojai remiasi "Ženevos dvasia". Po valst. sekr. Dulles ir Molotovo kalbų, pasakytų toje "Ženevos dvasioje", NYT vedamajame sako, kad "Molotovo kalba siekė Ženevos dvasią įkinkyti į sovietinių tikslų tarnybą. Pirmas iš tų tikslų tai nuginkluoti Vakarus.

"Dulles ir Macmillano aiškinime Ženevos dvasia reiškia Vakaram atsisakymą nuo jėgos ir sudarymą tarptautinio klimato, kuriame gali prasidėti vaisingos derybos norint sukurti pasauly taiką ne dabartinio status quo pagrindu, bet 'taikingos permainos' (peaceful change) pagrindu. Molotovas stovi taip pat už derybas ir taikingą permainą, bet tokią permainą, kuri turi pasukti pasaulį Sovietų Sąjungos link".

-o-

NYHT apžvalgininkas D. Lawrence atkreipia dėmesį JT sesijoje į kitą dalyką — į laikyseną Skandinavijos valstybių, svarstant klausimą, ar priimti į JT komunistinę Kiniją, kuri dar neseniai JT buvo paskelbta agresorium. Norvegija, Švedija, Danija balsavo prieš Amerikos siūlymą ir tokiu būdu netiesiogiai pasisakė už kom. Kiniją.

Lawrence aštriai ir taikliai

Molotovas ir Dulles "Ženevos dvasią" supranta nevienodai. Skandinavijos valstybės principus iškeitė į momento naudą. Bet kas dėl to kaltas?

pasmerkė šį Skandinavijos valstybių žygį tokiais argumentais:

"Ne taip seniai vakarų pasausio kariai padėjo išlaisvinti Norvegiją ir Daniją. Ne taip seniai abiejų valstybių egzilinės vyriausybės buvo įsikūrusios Londone. Jos nebeturėjo savo valdžioje teritorijos. Jų tautos būtų buvusios nustebintos, jeigu Jungtinės Valstybės būtų panorusios pripažinti ir laisvų tautų tarybose priimti kvislingus tų dviejų Skandinavijos valstybių, kurios buvo užimtos priešo".

"Moralinė jėga yra svarbi. Ir kada laisvosios tautos ją iškeičia į momento naudą, kaip tai padarė Norvegija, Švedija ir Danija, tai tuo atimamas padrąsinimas pavergtiesiem ir padrąsinimas pavergėjas"...

Autorius nurodo, kad šiuo momentu kitaip pasielgė valstybės sekretorius J. F. Dulles. Jis išmintingai pabrėžęs, kad

"nauja era nebus švelnumo ir pastovumo era ta prasme, kad status quo su savo eibe neteisybių būtų paverstas nuolatiniu."

Dabar — sako Lawrence — gal būt nėra ženklų, kad Sovietų Sąjungoje ar kraštuose anapus uždangos reikštųsi revoliucija, bet rezistencijos dvasia yra likusi ta pati. Ją reikia palaikyti, pabrėžiant, kad dabartinė padėtis nėra nuolatinė.

Teisingi Lawrence žodžiai, kad komunistų laimėjimas yra sykiu smūgiai pavergtiesiem. Teisingi, kad Amerikos vyriausybė stengiasi pabrėžti, jog dabartinė padėtis nėra galutinė. Tačiau ar Skandinavijos valstybes pastūmėjo skubintis su pataikavimu komunistinei Kinijai ir komunistinei Maskvai ne ta pati "Ženevos dvasia?"

ŽEMĖS ŪKIS IR RINKIMAI

Respublikonai ir demokratai susikirto dėl farmų politikos. Demokratai išleido raštą rinkimų reikalam, kuriame aiškina, kad už smukusias žemės ūkio produktų kainas yra atsakinga Eisenhowerio vyriausybė. Respublikonai panašiu raštu aiškina, kad kainos turėjo kristi dėl didelių atsargų, sukrautų į sandėlius, demokratų valdymo laikais. Dabar jos sumažintos.

Manoma, kad rinkimuose bus daugiausia kalbama apie farmas.

MASKVOS AGENTŲ RANKA (9)

Paslaptį atskleidė Petrovas

Vis nauji ir nauji faktai iškyla, kaip Maskvos šnipų ranká pašalina jai nereikalingus ir pasiima savo tarnybai jai tinkamus. Paskutinėm dienom atgaivinta istorija apie Anglijos diplomatų dingimą; atskleista, kur jie dingo ir kam jie dirbo bei dirba.

-o-

Buvo 1951 m. gegužės 25 d., kai iš Anglijos dingo du užsienių reikalų ministerijos svarbūs pareigūnai — Amerikos skyriaus vedėjas Donald MacLean, 38 metų, ir tik iš Amerikos paršauktas Guy Burgess, kuris ten buvo atstovybės antrasis sekretorius.

Dėl jų dingimo buvo didelis susijaudinimas. Neaišku buvo, ar jie pabėgo, ar pagrobti, ar kokių plėšikų nužudyti. Bet

buvo aišku, kad jie žinojo dideles Amerikos ir Anglijos paslaptis . . .

Washingtone Maino senatorius Brewster kalbėjo valstybės sekretoriui Achesonui: "Reikia tikėti, Mac Lean žinojo Amerikos-Anglijos paslaptis apie Atlanto paktą, apie Korėjos karą, apie taikos derybas su Japonais. Jei tie asmens būtų Sovietų šalininkai, tai galėtų būti rimtų nemalonumų".

"Taip yra", sutiko Achesonas.

Bet Londonas dėjosi ramus. Tik paaiškino, kad nesą jokių žymių, jog būtų tie diplomatai su savim paėmę dokumentus ar juos nufotografavę. Ir parlamente į atstovų paklausimus ministerija nieko aiškaus nepasakydavo.

-o-

Per tą laiką spauda iškasė ir paskelbė dingusių diplomatų praeitį. Ji buvo graži ir negraži. Abudu buvo gabūs Cambridge universitete, abudu buvo sumanūs diplomatiniame darbe, ypač jaunesnis Mac Lean. Nuo 1935 jis dirbo jau užsienių reikalų ministerijoje. Nuo 1944 iki 1948 Mac Lean buvo Washingtone Anglijos atstovybės kanceliarijos šefas. Per jo rankas ėjo visos paslaptys, kurios buvo surašomos raštu. Jis buvo taip pat Anglijos atstovas prie Amerikos atominės energijos komisijos, turėjo priėjimą prie jos paslapčių ir

patarinėjo, kokios iš tų paslapčių galima viešai skelbti, kurios ne.

Iš Washingtono jis buvo nukeltas į Egiptą į Kairo. Bet ten ypačiai ėmė reikštis ta negražioji pusė. Jis ėmė smarkiai gerti, pridarė skandalų, ir ministerija jį atšaukė į Londoną. Ten pusę metų jį gydė psichiatras. Kai gydytojas laikė jį susveikus, nuo 1950 lapkričio 6 jam pavedė ministerijoje tvarkyti Amerikos reikalų skyrių . . .

Burgess buvo ministerio asmeninis sekretorius, paskui jį paskyrė į Washingtoną atstovybės antruoju sekretorium. Spauda surado, kad

jis taip pat smarkiai gėrė. Priskyrė abiem ir dar kitokių nuodėmių.

Tik po metų ministerija oficialiai paskelbė, kad dingusius diplomatus išbraukė iš ministerijos pareigūnų. Bet niekas taip ir nežinojo, kur juodu dingo. Tebuvo tik spėliojama. Esą juos Čekoslovakijoje kažkas matęs. Jei Mac Leano žmona tuojau gavo iš vyro 2000 svarų, tai tebuvo žinia, kad pinigai atėjo per Šveicarijos banką, bet kas juos įmokėjo nežinia. Ji gavo iš vyro ir laiškutį, bet jis buvo įmestas pačioje Anglijoje.

Staiga naujas skandalas —

1953 rugpiūčio 11 iš Šveicarijos Lausanne miesto dingo ir Mac Leano žmona su trim vaikučiais. Paskutinį kartą matė juos nusipirkus bilietą traukiniui, ir nežinia, kur ji nuvažiavo.

-o-

Paslaptį dabar atskleidė Vladimir Petrov,

buvęs Sovietų atstovybės sekretorius Australijoje, pabėgęs iš jos 1954 balandžio mėn.

Petrovas papasakojo, kad Mac Lean ir Burgess buvo Sovietų Sąjungos šnipai, dar Cambridge universiteto studentai būdami.

KAIP JIE PATEKO Į ŠNIPUS?

Petrovo pasakojimu, abudu priklausė kairiosiom grupėm. Buvo nepatenkinti demokratija vakaruose, ypačiai savo krašte. Aiškiai simpatizavo sovietiniam komunizmui. Mac Lean rengėsi išvykti į Sovietų Sąjungą ir ten daryti karjerą. Tai buvo dar laikai, kai "intelektualiniai" vakarai buvo pakvaišę iš simpatijų komunizmui bei Sovietam — panašiai kaip dabar blūdija iš baimės.

Sovietų agentas prikalbino jį susilaikyti nuo vykimo į Rusiją; patarė liktis Europoje, tęsti savo karjerą ir ją panaudoti Sovietų naudai.

Mac Lean pažinojo Cambridge Burgess, pora metų vyresnį, bet artimi draugai nebuvo. Juo labiau, kad ir tos pačios ministerijos pareigūnai būdami gyveno skirtinguose kraštuose tuo pačiu metu. Petrovas spėja, kad vienas apie kitą nebus žinoję, kad jie dirba Sovietam.

Mac Leanui ir Burgess buvo pavesta pristatyti dokumentus iš užsienių reikalų ministerijos; juos Sovietų atstovybėje nufotografuodavo ir vėl grąžindavo.

Petrovas liudija, kad tokios medžiagos per šias rankas perėjo labai daug.

Bet 1951 jie pastebėjo, kad yra sekami anglų saugumo. Aliarmavo Sovietų agentus, savo ryšininkus. Per tuos žinia atsidūrė Maskvoje, ir ten MVD pareigūnai ieškojo planų, kaip išgelbėti jiem reikalingus ir pasitarnavusius šnipus.

Pagal Maskvos išdirbtą planą

abudu diplomatai nuvyko į Paryžių ir iš ten buvo paimti Čekoslovakijos ar Sovietų lėktuvu į Prahą, iš ten į Maskvą. Jie ten dirba prie užsienių reikalų ministerijos kaip patarėjai Amerikos bei Anglijos reikalais.

KIEK JIE PAGELBĖJO MASKVAI?

Jie pristatė Amerikos bei Anglijos atomines paslaptis.

Jie pranešė Maskvai apie Anglijos reikalavimą, kad Amerika neperskristų Yalu upės ir nebombarduotų Mandžiūrijos.

Tai žinodami, Kinijos komunistai tuojau įsiveržė į Korėją. MacArthuras tuojau buvo pasidaręs išvadą, kad Amerikos planai esą komunistam išduoti. Tuomi būdu jie prisidėjo prie Korėjos karo tokio nelaimingo vakaram galo.

Maskva leido anglų kalba "New Times", kuris turėjo varyti propagandą tarp vakariečių. Bet ta propaganda buvo apykvailė. Kai tik diplomatai dingo, Maskvoje tas laikraštukas tuojau prisitaikė prie angliško bei amerikoniško galvojimo. Manoma, su jų pagalba.

Yra tvirtinančių, kad ir dabartinė Maskvos politika dėl Amerikos bei Anglijos esanti jų patarta.

Ir tik prieš savaitę Anglijos užsienių reikalų ministerija paskelbė, kad Mac Lean ir Burgess buvo Sovietų šnipai...

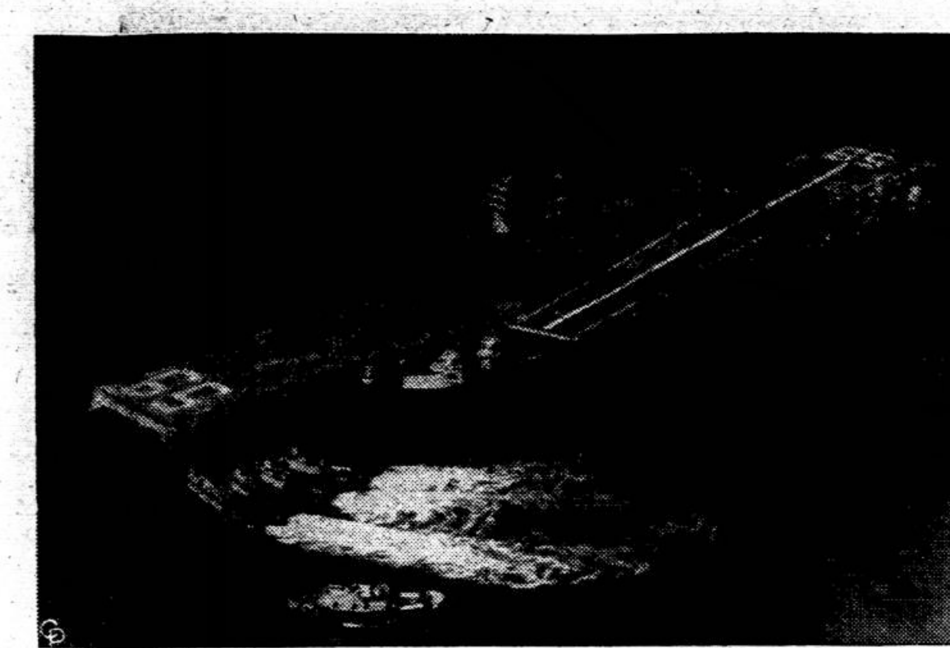

FORESTAL, naujas lėktuvnešis, išstumiamas į Atlanta ties Newport News, Va.

AMERIKIEČIŲ ATRADIMAI ŠYPSOJIMOSI AMŽIUJE

SVETIMOJI SPAUDA

Ženevos konferencija atvėrė naują madą politikoje — šypsotis. Prie jos taikantis, tenka daryti ir spaudos apžvalgas su šypsniu.

Šypsojosi Vakarai, kai Sovietai skelbėsi išradę telefoną, lėktuvą, radiją ir veršį su dviem galvom, kuris būtų augęs, jeigu nebūtų nustipęs. Tai buvo Sovietų **išradimų** amžius. Dabar šypsosi Sovietai kai amerikiečiai ėmė gyventi **atradimų** amžių. Prisimindami Kolumbą ir kitus pirmatakus, kurie vyko į vakarus naujų žemių tirti ir misijonieriauti, dabar Kolumbo ainiai patraukė į rytus tirti ir misijonieriauti žemėje, kuri vadinasi Sovietų Sąjunga.

Spauda gausiai aprašinėja,

kaip ten misijonieriavo ir kokius atradimus padarė senatoriai.

Šveicarų "Die Tat" sustojo prie vieno iš penkių senatorių — Estes Kefauver, kuris su kitais amerikiečiais ir anglais buvo vedžiojamas po Maskvos bažnyčias. Žinodami, kad jis baptistas, nuvedė jį į bažnyčią su baptistų pamaldom. Senatorius buvo nustebintas — bažnyčia pilnutėlė — uodas snapo daugiau neįkištų. Pasiūlė jiem bažnyčioje viešai prakalbėti. Kalbėjo ir senatorius. Jis pasisakė, kad esąs baptistas ir kad jo senelis buvęs baptistų pamokslininkas. Paskui pridėjo amerikinių linksmų anekdotų, iki jį nutraukė britų konservatorius parlamento narys ir grąžino į rimtą bažnytinį toną, kuris net sujaudinęs žmones. Misijos turėjo pasisekti, jei Kefauveris matė tarp klausytojų akis šluostantis (Tik senatoriui neteko patyrinėti, kiek tarp ten buvo laisvai suėjusių žmonių ir kiek MVD atsiųstų atstovų).

-o-

R. Drummondas, NYHT "koliumnistas", aprašo, kaip tokiau

ne senatoriai, o Bulganinas su Chruščiovu apaštalavo tarp Amerikos senatorių.

Jie įtikinėjo senatorius, tarp jų tą patį Kefauver ir Malonę, kad jie padarytų didelius JV nuopelnus, jeigu jų balsai prisidėtų prie Amerikos Balso nutildymo. "Išeikit — kalbėjo Chruščiovas — į gatvę ir paklauskit, ko norit, ar kas yra atsivertęs nuo Amerikos Balso". Amerikos Balsas nesąs čia visai efektyvus.

Nežinia, ar senatoriai ėjo į gatvę ir klausinėjo, bet Drummondas spėja, kad vienas iš senatorių turėjo čia pats atsiversti, nes sen. Malone buvęs lig šiol prieš bet kokį biudžeto informacijos reikalam mažinimą. O po to išklausyto pamokslo jau skelbė, kad Amerikos Balsas neturįs įtakos Sovietų Sąjungoje ir jį reikia nutildyti.

Maskvos bosai įtikinėjo, kad sustabdant Amerikos Balsą bus pasitarnauta Amerikai. Drummondas mano, kad taip kalbėdami bosai turėjo galvoje pasitarnavimą Sovietų Sąjungai, nes komunistinėje doktrinoje kas yra naudinga Sovietų Sąjungai, tas turi būti naudinga ir visam kitam pasauliui. O Amerikos Balso nutildymas — išvedžioja Drummondas — tikrai būtų pasitarnavimas Sovietų Sąjungai, nes

Amerikos Balsui kliudyti Sovietai išleidžia 16 mil. dolerių — daugiau nei pats Amerikos Balso biudžetas.

Jie turi tam reikalui įkinkę 1600 asmenų su 1000 kliudytuvų. O jeigu daro tokias išlaidas, tai Amerikos Balsas nėra jau toks "neefektyvus", kaip kalbėjo Chruščiovas ir jo aidas skambėjo Malones žodžiuose.

-o-

Malone dar daugiau "atradimų" padarė Maskvoje — jis neradęs Sovietų Sąjungos gyventojų tarpe jokio nepasitenkinimo valdžia ir jokio pasirengimo dabar ar ateityje revoliucijai. "Sovietų Sąjungoje nėra jokios krizės — nei ūkinės nei politinės". Ir ką valstybės departamentas skelbia apie sunkumus Sovietų vidaus gyvenime — tai esanti nesąmonė . . .

Tokį senatoriaus atradimą sutiko, rašo "Die Tat" netik su šypsniu, bet su garsiu juoku Maskvoje.

-o-

Kitas NYHT "koliumnistas" W. Lippmann sukilo prieš valstybės departamento "atradimą" Sovietų Sąjungos politikoje, kai departamentas paskelbė, jog Maskvos ir Vokietijos sutartis reiškia Sovietų atsisakymą nuo savo ligšiolinės "bankrotinės" politikos Vokietijos atžvilgiu . . . . Tame pareiškime — sako Lippmann — nėra nė žodžio tiesos. Atsižvelgdamas į rezultatus, valst. departamentas turėjęs susilaikyti nuo tokių komentarų. Taip galėję nutikti nebent dėl to, kad valst. sekretorius buvęs atostogose.

P. S. Pereito nr. (Nr. 68) spaudos apžvalgoje buvo išspausdinta:

1. "pirmaisiais sovietinės okupacijos metais didžiausia lietuvių partinės ir religinės dvasios tvirtovė buvo bažnyčia — toli gražu ne partijos", o turėjo būti: ". . . patriotinės ir religinės dvasios".

2. "Tuo atžvilgiu objektyvesnis ir arčiau partinės tiesos . . . yra dienraštis "N. Y. Times", o turėjo būti: ". . . arčiau faktinės tiesos".

Skaitytoją atsiprašome.

● **Vokietijos kancleris Ade**naueris paskelbė, kad laikys Vokietijai nedraugišku žingsniu, jeigu kuris iš vakariečių pripažintų rytų Vokietijos vyriausybę. Lig šiol tokių nėra.

IŠ LIETUVOS Rašo: LINUS

Lenktynės dėl pieno ir lietuviškas Holywoodas

MASKVA BAUDŽIA IR BARA

Pats TSRS ministerio pavaduotojas M. N. Lucenko įsakyme, paskelbtame "Pravdoje", smerkia Raudondvario ir Žiežmarių MTS nepatenkinamą rūpestį kukurūzais ir neįvykdžius kaip reikiant šienapiūtės. Raudondvario 11 kultivatorių vietoj viso 2240 ha plotų teapdirbo vos 160 ha. Žiežmarių MTS, pasižadėjusi nušienauti su savo trim traktoriais —

TADA REKORDUS

P. Pridotkas, Terašiškių MTS vyr. zootechnikas, giriasi, kad Kapsuko (Marijampolės) rajonas 1954 tiek primelžęs pieno, kad šiais metais jis iškviestas Maskvon, į žemės ūkio parodą. Marijampoliečiai, rašo "Tiesa" Pridotkas, smarkiai padidino galvijų skaičių ir vidutiniškai iš karvės primelžė 1.896 kg. per metus. (Tai dar 300 kg mažiau nei Lietuvos vidurkis laisvės metais). Pridotkas sutinka, kad šie rezultatai buvo galimi todėl, kad turima labai gerų Lietuvos juodmargių karvių veislė. Pereitais metais, toliau pasakojasi Pridotkas, buvo pakankamai pašaro, karvės nesulyso kaip kitais metais ir neišstipo. Per praėjusius 9 mėnesius rajone buvo primelžta dvigubai daugiau pieno negu praėjusiais metais tuo pačiu laiku. Savo ruožtu pieno gamybos padidėjimas paskatino ir kiaulių ūkio išsivystymą, ypač bekono paruošimą. Kolūkiai ne tik atidavę valstybei pieną, ne tik atsilyginę MTS pieno produktais. Dar turėję daugybę litrų laisvai rinkai. Terasiškių MTS zonos pienininkai tikisi, kad šiais metais primelšią iš karvės 2.100 litrų, sumušdami tarybin. rekordus.

LIETUVIŠKAS "HOLYWOODAS"

Tarybinėje spaudoje pasigarsina "Lietuvos Kinostudija" kurios adresas yra Vilnius, Birutės 22. Ji skelbė konkursą kino apžvalgos "pradžiai" patruošti. Grafikams ir muzikams buvo paskirtos trys premijos: pirmoji 1.500, 2-ji — 1.000 ir trečioji 500 rublių. Rugpiūčio 27 d. Kinostudija paskelbė "Tiesoje" taip: "Piliečiai, užsirašę dalyvauti masiniuose "Kalvio Ignoto Teisybė" filmo pastatymuose ir dar nė karto nesifilmavę, kviečiami sekmadienį 28 d. 8 val. ryto, esant giedram orui, atvykti į Rašytojų g-vę 6 su aptartais kostiumais".

KAS PAGALIAU SURUOŠE SUVALKIJOS NERAMUMUS 1936 METAIS?

Čikagos "Naujienos" neseniai aiškino, kad "voldemarininkai" suruošę, naciams padedant, 1936 metų ūkininkų bruzdėjimus prieš Smetonos režimą. Rugpiūčio 21 J. Komodaitė "Tiesoje", išryškindama partijos liniją, tvirtina kad tai padariusi Lietuvos komunistų partija.

● **Vokietijos parlamentas pa**tvirtino Vokietijos-Sovietų Sąjungos susitarimą užmegsti diplomatinius santykius. Sovietai patvirtino taip pat.

NAUJI FORDO SUNKVEŽIMIAI

Rugsėjo 23 visi Fordo pardavėjai išstato visuomenės susipažinimui naujuosius 1956 m. Fordo sunkvežimius. Prie bendrosios sunkvežimių serijos šiais metais pridedami du nauji modeliai — T-750 "tandem" sunkaus svorio kroviniui ir kitas "pickup" tipo ilgesnių ašių nei buvo vartojami lig šiol.

Naujieji modeliai pasižymi ypatinga kabinos konstrukcija, leidžiančia praplėsti matomumo lauką bei išoriniais langų apvadais. Visoje sunkvežimių gamyboje Fordas pirmą kartą atkreipia dėmesį į saugumą, pritaikindamas tam reikalui vairą ir ypač saugias duris, kas nelaimės atveju gali išgelbėti vairuotojo gyvybę.

Kita Fordo staigmena bus parodyta rugsėjo 29, tai 1956 m. **Mercury**, kuris turės 15 skirtingų išorės spalvų ir 60 spalvingų kombinacijų. 1956 m. Mercury atstovų bus 700 daugiau, nei jų yra dabar. Ypatingai visus žavės dviduris pigus "Medalist", kuris pagamintas tiems, kurie geros mašinos savybes nori turėti pigiai.

(Skelb.)

NAUJAS Fordo kabinų stilius 1956 m. medeliuose. Čia F-100 pickup sunkvežimis. (Dešinėje apačioje.)

FORDO F-750 sunkaus krovinio sunkvežimis, varomas 168 a. j. Y-8 motoro. (Dešinėje viršuje.)

MERCURY 1956 m., varomas 312 kub. inč. Safety-Surge V-8 motoro. Čia matomas 4 durų Custom keleivinis. (Kairėje apačioje.)

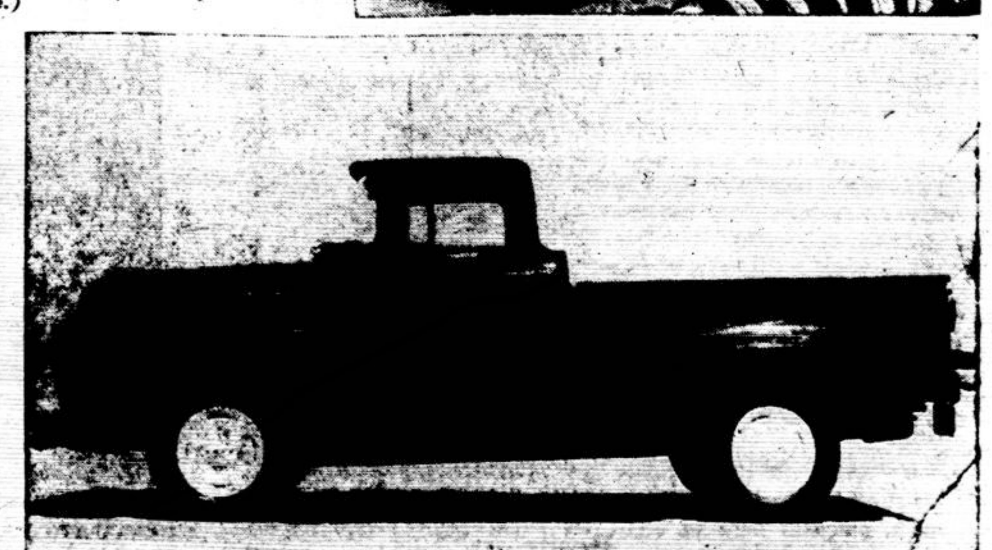

DARBININKAS

THE WORKER
Published Semi-Weekly except holiday weeks, when issued weekly
— By —
FRANCISCAN FATHERS
Reentered as second class matter at Brooklyn, N. Y. May 25, 1951, under the Act of March 3, 1879, originally entered as second class matter at Boston, Mass., September 12, 1915.

SUBSCRIPTION RATES		PRENUMERATOS KAINA	
Domestic yearly	$6.00	Amerikoje metams	$6.00
Brooklyn, N. Y.	$6.50	Brooklyn, N. Y.	$6.50
Half year	$3.50	Pusei metų	$3.50
Foreign	$6.50	Užsienyje	$6.50

Laikraštį tvarko **Redakcinė Komisija.** Vyr. red. **S. Sužiedėlis**
Straipsnius ir korespondencijas redakcija talpo savo nuožiūra. Nenaudoti straipsniai sugrąžinami tiktai autoriams prašant. Pavardės pasirašyti straipsniui nebūtinai kreiškia redakcijos nuomonę. Už skelbimų turinį ir kalbą redakcija neatsako.

Lietuvos nei vardo nei vėliavos

Tarptautinėje skautų stovykloje (jamboree,) kuri neseniai įvyko Kanadoje, Montrealyje, oficialiai nebuvo nei Lietuvos vardo nei vėliavos. Vieni lietuviai skautai, kurie toje stovykloje dalyvavo, negavo pasireikšti nė kaip lietuviai (iš Venezuelos), kiti savo atskirą vienetą (JAV ir Kanados) buvo priglaudę prie Kanados prancūzų katalikų skautų. Tik tuo būdu jie galėjo pasireikšti ir garsinti Lietuvos vardą. Mat, iš okupuoto krašto priversti pasitraukti ar su tėvais išvykę skautai laikomi žmonėmis be laisvos tėvynės. Tokie esą nelygūs kitiem skautam, nepilnateisiai. Jie negali savarankiškai dalyvauti nė tarptautinėje skautų stovykloje. Jie negali lygiomis su kitais būti atstovaujami ir Tarptautinėje Skautų Taryboje (Conference). Tokia yra pažiūra ir toks nusistatymas to tarptautinio skautų junginio. Ką galima būtų dėl to pasakyti?

★

Formaliniu atžvilgiu gali atrodyti viskas tvarkoje. Esi žmogus be laisvos tėvynės, tai nesi teisėtas mūsų tarpe narys. Jungiame tik tuos, kurie yra nepriklausomi. Bet tokiu formaliniu pagrindu atsirėmus, Lietuvos vardo ir vėliavos galėtų nebūti laisvajame pasaulyje niekur. O vis dėlto yra. Yra ir Lietuvos pasiuntinybės ir konsulatai. Kai kurios net didžiosios valstybės, kaip Amerika, iš Lietuvos okupacijos nepadarė tokių išvadų, kokias padarė Tarptautinė Skautų Taryba.

Reikalas darosi dar opesnis, kai žinai, kad skautai stato jaunimui prieš akis Dievo ir Tėvynės idealus bei artimo meilę. Tarptautinė Skautų Taryba tuos idealus tartum pamina, nes visai neatsižvelgia, kad Lietuva yra pavergta kaip tik Dievo ir Tėvynės priešininkų, kurie dar dega klasių kova. Taigi, grynas formalumas Tarptautinę Skautų Tarybą įginė į ryškų prieštaravimą: užuot parėmusi tuos, kurie kovoja už Dievą, Tėvynę ir laisvę žmogaus, jinai palieka juos už stovyklos palapinės. Norint ją pasistatyti, reikia šauktis prieglobsties katalikų, kurie geriau supranta, dėl ko lietuviai kovoja. O kartais metamas katalikam neapdairus žodis, kam jie ateina į skautų organizaciją su savo dvasios vadais.

★

Dar krinta į akis, kad skautų organizacija, kuri yra nepolitinė, Tarptautinės Skautų Tarybos, matyti, laikoma politiniu junginiu. Politika čia prasikiša lygiai taip, kaip Lietuvos okupacijos pripažinimas ar nepripažinimas. Tai politinis aktas. Britanija yra ji padariusi, pripažindama Baltijos valstybes de facto Sovietam. Galimas daiktas, kad Tarptautinėje Skautų Taryboje kaip tik ir nusveria ta anglosaksiškoji dvasia, kuri davė pradžią ir patiems skautam.

Mes nedarome iš to jokių išvadų lietuviams skautam, o tik konstatuojame kai kuriuos lietuvių tautai nemalonius faktus.

Iš raudonosios Kinijos grįžo ir lietuvis

KINIJOJE PRALEIDO 20 METŲ. KAS TOJI KINŲ KALBA. IŠ 240 ŽODŽIŲ PADAROMOS VISOS PRASMĖS. TEN ŽMONĖS NEKALBA, BET DAINUOJA.

Kai nuolat skaitome žinias apie išvarytus iš Kinijos katalikų kunigus, misionierius, ypač amerikiečius, buvo labai įdomu su šiuo klausimu susipažinti iš pirmųjų šaltinių. Pasisekė surasti lietuvį misionierių, kuris Kinijoje praleido 20 metų, pergyveno visą to krašto keistumą ir taip pat didžiąją nelaimę — komunistų antplūdį. Aname kontinente jis pažino jų darbus, jų seną taktiką, kuri ten gauna kiek kitokią išraišką. Šis lietuvis taip pat sėdėjo kalėjime, buvo apkaltintas šnipinėjimu ir išvarytas. Tad jo pasakojimai, tikimės, bus įdomūs mūsų skaitytojams, nes jie gyvai pavaizduos Kinijos dabartį, svarbiausia — kad tai lietuvio matyta ir pergyventa.

-o-

Šis lietuvis yra saleziečių misionierius

Petras M. Urbaitis,

kilęs iš Šeduvos. 1928 m. įstojo į saleziečius ir išvyko Italijon mokytis. Vienuolyno mokyklose savanoriškai atrenkami kandidatai misijoms. Kol jauni, išsiunčiami į anuos kraštus, kad geriau išmoktų kalbą, pasisavintų papročius.

P. Urbaitis, tuomet dar pirmųjų kursų klierikas, su užsidegimu veržėsi į misijas. Buvo girdėjęs, kad Rio Negro krašte esą sunkiausia. tad pirmiausia ten ir pasisiūlė keliauti. Tačiau vadovybė jį nukreipė į Kiniją.

Taip 1931 m. atvyko į Hong Kongą. Buvo vienas iš pirmųjų lietuvių misionierių.

Kiek vėliau atvyko kun. Perkūmas (taip pat išvytas iš Kinijos, dabar gyvena Venecueloje) ir Petrauskas, bet jis nepakėlė klimato ir grįžo į Lietuvą. Paprastai pusė atvykusių dėl blogų klimato sąlygų ir dėl sunkios kalbos neišlaiko ir grįžta.

Pradžioje P. Urbaitis gyveno Hong Konge, vėliau Shanhajuje (3 metus), Magavoje, 5 metus praleido kontitento pietuose.

Hong Konge seminarijoje tęsė filosofijos mokslus; mokėsi kinų kalbos, istorijos, geografijos, susipažino su papročiais.

KAS TOJI KINŲ KALBA?

Mum buvo įdomu išgirsti kiniečių kalbą iš lietuvių lūpų. Čia kun. P. Urbaitis daug papasakojo ir pailiustravo pavyzdžiais.

Kinų kalba yra viena iš sunkiausių, nes ji sudaryta visai kitokiu būdu, nei, pvz., lietuvių ar anglų kalba. Mūsų kasdien vartojamos kalbos pasižymi tuo, kad turi daug žodžių,

KUN. P. M. URBAITIS.

kuriais nusako daiktus ar veiksmą. Žodžių tarpusavio ryšys išreiškiamas galūnėmis (arba artikeliais kaip anglų kalboje). Visiškai to nėra kinų kalboje.

Ši kalba turi tik 240 šaknų, t. y. žodžių, kurie turi savo reikšmę.

Visi žodžiai vienskiemeniai. Tačiau gyvoj kalboj su tiek maža žodžių neapsieinama. Tad kiniečiai pirmiausia juos sudeda su kitu žodžiu ir taip gauna naują prasmę.

Tačiau kalbos sunkumas glūdi — jos muzikalume.

Kinietis paprastai ne kalba, bet dainuoja: vienskiemeniai žodžiai šokinėja nuo aukštų gaidų iki žemų. Pavyzdžiui, pietų Kinijoje kalba 9 tonais, vidurinėje, iš kur kilusi oficialioji — bendrinė tarmė apsieinama su 5 tonais. Tas pats žodis eina per visus tonus ir kitame tone turi visai skirtingą prasmę. Pavyzdžiui, žodelis "tin", ištartas aukšta gaida, reiškia "dangų", kiek žemesniu balsu — "kvailą", o visai žemu tonu — reiškia "žemę".

Kai kun. P. Urbaitis mokėsi kalbos, prie kiekvieno žodžio prasmės rašėsi kartu ir gaidas, kokiu tonu ištarti.

Kalba ypačiai apsunkina misionieriaus darbą. Reikia jautraus muzikalumo kad pasisavintum visas reikšmes.

Kas turi kiek silpnesnę klausą, tam tenka pergyventi nemažų nemalonumų.

Pvz., per pamokslą, užuot pasakius "ateikite visi prie Kristaus", kai nenutaiko tinkamų tonų, gal pasakyti "eikite sau iš bažnyčios". Kartais ir ilgai Kinijoje gyvenusiam europiečiui, besikalbant su čiabuviu, atsitinka, kad staiga kinietis nusišypso. Tai reškia, kad europietis užtraukė ne iš tos gaidos ir nušnekėjo . . .

Iliustruodamas kalbą, kun. Urbaitis pakalbėjo "Tėve mūsų", kur buvo tik atskirų garsų šokinėjimas aukštyn, žemyn. Panagrinėjo ir žodžių sudėtį, parodydamas kad jie, ištarti kitu balsu, turi visai kitas prasmes.

Be galo įdomu buvo išgirsti, **kaip kiniečiai vadina Lietuvą.**

Ir čia nuostabiausia — pietų tarmė, kuri yra ypač skirtinga nuo bendrinės tarmės ir kuria kalba apie 100 milijonų, Lietuvą vadina **Lap-tou-jiun,** bendrinėje kalboje **Li-tu-va.**

(Bus daugiau)

Tik dabar Suomija pradėjo riebiuosius metus

Maža Suomija buvo dėmesio centre, kariaudama su Sovietais. Dabar vėl akys į ją nukreiptos, kai Maskva pažadėjo grąžinti jai karinį uostą Porkkala. Tokia proga pakeliamas klausimas, kas iš viso dabar Suomijoje dedas?

Buvo suomiam sunkūs metai, kai reikėjo mokėti milžiniškas reparacijas už pralaimėtą Maskvai karą. Bet reparacijos jau pernai baigės. Susispaudimas praėjo, ir nuo 1954 jau prasidėjo Suomijai riebieji, gerieji metai. Nėra infliacijos, nėra nedarbo. Restoranai ir šokių barai pilni.

Tik politinėse nuotaikose yra įtempimo. Jau dešimt metų rungiasi dvi partijos dėl valdžios — socialdemokratai ir agrarai; pirmieji atstovauja darbininkam, antrieji ūkininkam. Bet vis taip susidaro, kad vieni be kitų koalicijos neišsiverčia.

Jei anksčiau ėjo kova tarp jų dėl darbininkų ar ūkininkų interesų, tai šiemet dėl prezidento rinkimų. Šiemet kaip tik baigiasi dabartinio prezidento Paasikiui kadencija. Jis jau 85 metų. Prezidento rolė čia svarbi; jis gali paleisti parlamentą; jis tvirtina įstatymus; ir renkamas ne paties parlamento, o 300 specialiai rinktų atstovų. Tarp kandidatų

didžiausi favoritai yra du: socialdemokratas Fagerholm ir agraras Kekkonen.

Abudu lygiai žinomi vienas dabar parlamento pirmininkas, antras dabar ministeris pirmininkas. Bet savo politika — juodu priešingumai.

Fagerholmas; kai buvo min. pirmininkas, 1948 iš vyriausybės išmetė komunistus ministerius; liaudies miliciją, kurioje buvo privisę komunistų, jis likvidavo. Kai 1953 buvo sudaryta šiaurės valstybių taryba, jis norėjo prijungti ir Suomiją, nepaisydamas Maskvos didelio nepasitenkinimo. Maskva turi pagrindo jo nekęsti.

Kekkonen vadinamas realistu politiku. Jis mano, kad Suomija išliks, tik būdama lojali Sovietų Sąjungai. Jis nori vengti visko, kas keltų Maskvos įtarimus. 1952 jis viešai reikalavo, kad Danija ir Norvegija pasitrauktų iš Nato ir dėtųsi į neutraliųjų bloką su Švedija. Jis turi gerą markę Maskvoje.

Suomiai laikosi seno patarimo: visada galvok, bet ką galvoji, nesakyk.

Jie visada galvojo apie savo karinio uosto Porkkala atgavimą; jie galvoja ir apie Kareliją.

Bet kol mokėjo reparacijas, tylėjo. Ir daugumai rodės, kad Kekkonen politika teisinga. Dabar, kai reparacijos baigtos; kai Maskva negali labai prigąsdinti ūkinėm represijom, o kad ji dabar ginklu mėgintų Suomiją užimti, nelabai betikima, tai ir suomiai atviriau jaučiasi galį pasakyti. Tai gali kalbėti ir Fagerholmo linijos naudai.

Tame ginče, ką suomiai turi rinkti kitais metais kovo mėnesį į prezidentus, ir Maskva netiesiogiai dalyvauja: ji dabar užmetė svarstį Kekkonen naudai: atiduodama Porkkala uostą davė suprasti, kad Kekkonen politika Suomijai daugiau laimės . . .

M.

BĖGIMAS Į EGIPTĄ. Kiniečių tapyba šilke.

ALB. BARANAUSKAS

Rudens nakties garsai

2

Tik atsigulus, žinoma, girdėsite žingsnius troboje už mūrelio, lovos girgžtelėjimą ar trumpą snaudulio sutirštintų balsų pokalbį. Čia pas jus kvepia sausos verbos, lovon įkloti ajerai, ramunėlės ir krepšeliuose liepžiedžiai; jauku ir šilta nuo mūrelio, nors langan laikas nuo laiko čekšterėja purvini lapai drauge su pabirusiais lietaus karoliukais. Palėpėse ir patvoriais, užsisukdamas apie kampą, švilpauja vėjas. Kartais jo daina primena tolimą daugelio balsų ūžimą, kartais jis sukniaukia ant tvoros kuolo pastatytoje tuščioje puodynėje, tačiau įsiklausius, nuolatinis smuikavimas leidžia pažinti ritmą ir melodiją. Štai, tonas leidžiasi, pritilsta; turite įtempi klausą, kad nepamestumėte vos girdimo dūzgesio aukštai, pačioje namo palėpėje. Paskui jis kyla ir palaipsniui eina garsyn, nematomam dirigentui švytuojant lazdžiuke virš savo galvos. Prasideda galinga, jaudinanti muzika, primenanti jūsų kadaise audringus pergyvenimus, tepalikusius atminimą, švelnų, kaip rimstančio vėjo atodūsis, kuris jus pasiekia čia patogiame guolyje, jaukioje kamaros šilimoje. Štai, dirigentas ištiesė kairės rankos pirštus ir orkestro gilumoje — džirr — trukšmingai atsiliepia varinis trikampis, smuikui verkiant pačiom aukščiausiomis gaidomis! Tai ant stogo nukrito sausa obels šaka. O dirigentas vėl mosuoja ir, smuikams pamažu tilstant, prasideda minkštas, duslus pirštais tampomų violenčelės stygų kliunksėjimas — įsiūbuoto kaštono ūgiai groja sienon pizzicato . . .

Koncertui lauke valandėlei nutrūkus muzikantams tarp belapių patvorio alyvų ir nuo vasaros išsistovėjusių kiečių derinant stygas, čia pat mūrelyje, visai pas jūsų ausį užgroja solistas, vaikiška birbynėlė, neužtinkama jokiuose orkestruose. Čir, čir, čir . . . Čir, čir čir . . . Svirplys! Apsiverčiate ant kito šono, kad būtų geriau girdėti. Jūsų mintys netikėtai pasidaro linksmesnės ir, nebeklausydami aistringųjų vėjo smuikų, atsiduriate visai kitame pasaulyje, grįžtate vaikystėn, į saulėkaitą ir ugniakuro pašvaistes. Tyli svirplio gaida taip derinasi su kamaros nuvytusių žiedų ir sudžiūvusių žolelių kvapsniais bei su mūrelio skleidžiama šilima. Ir pats muzikantas tūni ten pasislėpęs, plyšyje tarp dviejų plytų, apdulkėjęs moliais, šiaip kuklus ir vengiąs viešumos, tačiau dabar, tamsoje įsidrąsinęs, vis garsiau pučia savo plonytę dūdelę. O girdint jos sirpimą, darosi lengva ir gera; jūs ilgai klausysitės su kūdikio šypsena, nors pats per miegus jau nesuprasdamas, kad tai groja svirplys. Sapnuosis vaikystė, senai praošęs džiaugsmas, ir vis tai dėl šito švelnaus akompanimento . . .

Soklyčia. Sekančiai nakčiai, mielasis skaitytojau, kraustomės soklyčion, į dailiausiąjį namų kampelį, kur iki lubų išklotos duknos laukia retai apsilankančio svečio. Ten keturi langai; už vienos sienos šlama sodas, už kitos, priešingoje pusėje, lietus teška apsemtuose nuvysusio darželio tarplysviuose. Galinė siena su dviem langais žiūri tiesiog į laukus, paupį ar alksnynėlį, pagal tai, kaip stovi jūsų giminaičio, pažįstamo ar atsitiktinio šeimininko sodyba. Vėjas, įsibėgėjęs per laukus, įsiošęs medžiuose, smarkiais dūžiais atsimuša sienon, tarsi jūros banga, be perstojimo plaunanti uolotą krantą. Už tuščių lauko rėžių už upelio ir alksnių tankmės tamsoje slypi kaimyno sodyba, paskui kaimas, o už jo kiti kaimai, tolyn ir tolyn, kiek siekia įsismaginusio vėjo sūkuriai, plukdą su savim pakeliui surinktus, išplėštus iš pastogių, nuskintus nuo švilpiančių šakų, išvogtus iš apleistų kiemų garsus. Per ilgą kelionę jie dyla, nustoja aštrumo, kaip upelio ritinami akmenys, liejasi su kitais, stipresniais ir apsineša, nelyginant maurais ar smėliu, šlamesiais ir švilpesiais, net nebegalima atpažinti — kaip jūros išmesti palaikai, apie kuriuos niekas negali pasakyti, kas tai yra, nė iš kur atnešta.

Sakysim, papurtęs langinę, vėjas atšokdamas dar sviedžia sienon kažkokį urzgėjimą, lyg žvėries, atkandusio dantį į narvo virbus, primenantį užkliudytos smuiko storosios stygos birzgesį. Kas tai galėtų būti — sulenktos ir staiga paleistos šakos virpėjimas čia pat sode, nuo kaimyno tvoros numauto ir akmenuotu patvoriu ritinamo kibiro barškesys, kur nors kaime verčiamų kluono durų trenksmas ar tolimas šuns staugimas? Arba vėl, mielasis skaitytojau, atsitolinončios bangos atvangoje netikėtai išgirsite, ir taip aiškiai, kad galėtumėte kirsti lažybų, varpo skambėjimą — tylų gaudimą su jį sekančiu virpesiu, pamažu gęstančiu ir užliejamu grįžtančio verpeto. Monai ar tikrovė? Veltui lauksite pasikartojant, spėliodami, iš kur tai atėjo — iš varpinės, kurion pro išmuštą langą išvogė vėjas, ar iš ežere nugrimzdusios padavimų bažnyčios? Greičiausia, tai visai ne varpas, o šimtas ar tūkstantis įvairiausių skambterėjimų ir dzingterėjimų, mišinys sausų lapų čežesio, švilpimo palėpėse, dunkterėjimų į sienas, ūkterėjimų ties atdarais šulinių rentiniais visa tai, ką vėjas vienu įvygiu spėjo surinkti tolimiausiose vietose, o paskui suvėlė, sujaukė krūvon, apgniaužė, apdailino, pridėjo pelėdos ūbavimą miške, aptraukė lygiu gaudesiu tvorose ir, įsukęs, metė jums į langą, kaip auksinį burtų sviedinėlį — išgirdote, mielasis skaitytojau, varpą!

Bet kai jūsų blakstienai jau pasidarys sunkūs, mintys ims pintis viena su kita, netekusios svorio, spalvos ir linkmės, tada vėjas jums atneš iš kaimo vienišą šuns lojimą. Stipriau, tai vėl vos girdimai, o po valandėlės, lyg choras, tolstančiais amterėjimais, jam atsilieps šunes kituose kaimuose. Kaikurie, nors netoli loja taip plonai, kad vėjui apsigręžus, atrodo viščiuko cypsėjimas. Kiek nepajėgia balsu, atsilygina dažnumu: kol didesnieji amterėja vieną kartą, šie sukiauksi tris ar keturis. O laikas nuo laiko, lyg nenoromis, bumbterėja duslus bosas, kaip sunkusis pabūklas tarp kulkosvaidžių ir patrankėlių. Klausotės šio skurdaus koncerto visai pabudęs — ne dėl jo aštrumo, ne, nes vėjas ir šią muziką įstato į šlamančius rėmus. Išbundate ne taip, kaip rytą, kieme užvirus gyvenimui. Gulėsite atviromis akimis ilgas valandas dėl to, kad pusiaumiegio svajos staiga užleis vietą giliam susimąstymui, liūdno, vienodo šunų lojimo pažadintam, kuris nutys per nakties tamsą nenutrūkstančia gija, neleidžiančiai užsimiršti. Pasidarys ilgu, graudu — lyg kas jums prikaišiotų, lyg bartų, lyg kažkas, atsisėdęs prie audiniais ir rašteliais papuoštos svečių lovos, liūdnai linguotų galva . . .

Neužmigsite, mielasis skaitytojau, iki gerokai po vidurnakčio ir niekad paskui neužmiršite tos nakvynės seklyčioje, kada rudens nakties garsai jums pasakojo apie dalykus, kurių nebegalite sugrąžinti . . .

Kas slypi rudens nakties šlamesyje ir nereiklšminguose atgarsiuose, kad žmogaus širdis jiems atsiliepia taip, kaip neatsilieptų net vasaros dagiliams bei lakštingaloms? Kame gi glūdi šio daugeliui neįdomaus ir nevisada malonaus metų laiko nakties paslaptis? Kuo ji ypatinga, jeigu iš pažiūros tiek maža joje tegalima rasti? Pati rudens nakties sąvoka yra tokia neapibrėžta, jog net negalima tiksliai pasakyti, kada ji prasideda. Natūrali riba tarp dienos ir nakties yra saulėlydis, tačiau kaip ją pravesti tuomet, kai pilkame danguje nė spragos, nė prošvaistės, kada jis ima tirštėti ir temti jau po pietų? Pats metų laikas primena vakarą: tai lyg visuotinio gamtos poilsio įžanga. Gal dėl to vakarai jame užima

(nukelta į 4 psl.)

KŪRYBOS PRIEDAS

Naujas svečias religinėj literatūroj

KUN. V. CUKURAS

Kun. Vyt. Pikturna neseniai įteikė lietuvių katalikų visuomenei didelę dovaną — knygą apie mišių auką. "Amžinoji auka", kaip savo įvedamajame žodyje kukliai pastebi jos autorius, pirmoje eilėje siekia pastoracinių tikslų, būtent — kad "mišių auka būtų daugiau pažinta ir pamilta". Sekdami pastarųjų dešimtmečių liturginio sąjūdžio raidą, mes galėjome pastebėti, kad Vakarų Europoje ir Š. Amerikoje yra pasirodę daug vertingų veikalų apie mišias ir liturginį atsinaujinimą apskritai. Šalia epochinių Guardini, Parsch, Jungmann ir šiemet čia Amerikoje pasirodžiusio Boyer "Liturgical Piety" mokslinių veikalų buvo paskelbta įvairiom kalbom mažesnių, praktiškų veikalų, įvedančių tikinčiuosius į tikrąjį liturgijos ir ypač mišių aukos supratimą, tuo atidarant visiems kelią į vaisingesnį visų tikinčiųjų dalyvavimą dieviškosios malonės paslaptyse. Lietuvių kalba mes tokių veikalų neturėjome. Todėl tenka su džiaugsmu kun. V. Pikturnai padėkoti už jo gana didelės apimties (200 p.) veikalą apie mišias.

"Amžinoji auka" autoriaus paskirstyta į keturis pagrindinius skyrius. Pirmajame jis

trumpai ir visiems suprantama kalba paaiškina mišių esmę bei iš šios aukos plaukiančius vaisius.

Naudodamasis naujausių liturginių studijų rezultatais, ypačiai garsiojo Innsbrucko jezuito Tėvo J. A. Jungmanno išvadomis ir atsirėmęs į Pop. Pijaus XII enciklką "Mediator Dei", autorius įveda mus į pačias mišių apeigų gelmes tiesiog stebėtinu paprastumu.

Vienas iš didžiausių dabartinio liturginio sąjūdžio ir žymiųjų liturgistų nuopelnų bene bus tai, kad jie palaipsniui apvalė pačią katalikų Bažnyčios liturgijos širdį — mišių apeigas nuo joms visai svetimų barokinių, romantinių bei kitų sentimentalių elementų. Minėtų elementų įtakoje lyg šešėlyje, ilgus metus tūnojo palikta mišių, kaip aukos ir turtingiausios maldos, samprata. Todėl šv. Tėvas minėtoje enciklikoje ir išreiškia džiaugsmą dabartinio liturginio sąjūdžio augančiu pasisekimu bei rezultatais, ragindamas visuose kraštuose tęsti ir dar labiau gilinti tai, kas buvo pradėta ir iškelti į dienos šviesą tikrąją mišių aukos prasmę.

"Amžinojoje aukoje" autorius, sąmoningai aplenkdamas visą eilę teologinių bei liturginių problemų,

stengiasi skaitytoją kuo paprasčiausiu ir tiesiausiu keliu supažindinti su mišių esme.

Trumpai palietęs mišių kaip Eucharistijos aukos kilmę, jos esminius bruožus ir tikslą, jis savo mintis susumuoja šia mišių aptartimi: "Šv. mišios yra "Naujojo Testamento auka, kur duonos ir vyno pavidaluose per žmogų aukotoją nekruvinu būdu aukojasi Jėzus Kristus, kad išpažintų aukščiausią Dievo viršenybę ir mums suteiktų savo kančios bei mirties nuopelnus" (17 p.) Kad ši aptartis, neatrodytų eiliniam skaitytojui tik sustingusi formulė, autorius tuoj duoda taiklių paaiškinimų ir nurodo į plaukiančias išvadas, padedančias jau kiekvienam gerai susiorientuoti.

Pirmojo skyrelio pabaigoje dar randame

praktiškus paaiškinimus apie patį mišių vardą, jo kilmę bei prasmę įvairiose kalbose.

TRYLIKTOJI Kryžiaus kelio stotis. Skulp. V. Kašubos.

Kaip kilniausį ir giliausiai į mišių esmę siekiantį vardą autorius pamini koptų liturgijoje vartojamą vardą "agiasmos", reiškiantį "šventę, kur pašventinamas pasaulis".

Pirmosios dalies antrajame skyrely kun. V. Pikturna duoda

tradicinį ketveriopą mišių aukos vaisių paskirstymą:

teikia garbę Dievui; permaldauja Dievą; galingiausia priemonė išprašyti Dievo malonių ir vertingiausia padėkos auka. Po to tolimesnėse pastabose jis išryškina skirtuma tarp individualinės ir bendrosios maldos, kalba apie mišias kaip neišsemiamą lobį, iš kurio vaisių gali gauti visi Kristaus Mistinio Kūno nariai ir ypatingais atvejais kai jos laikomos atsivertimo intencija, taip pat ir už Bažnyčios ribų esantieji. Iš akių neišleisdamas savo knygos pastoracinio tikslo, ir šį skyrelį autorius baigia nuoširdžiu paraginimu: "...mišių auka yra malonių jūra, iš kurios kiekvienas ir kiekvienu metu gali semtis reikalingų malonių. Todėl didžiausiu dėkingumu turėtume naudotis ta stebuklingąja priemone taip palaimingiems vaisiams gauti" (35 p.)

Antrame kiek trumpesniame šios knygos skyriuje autorius kalba

apie mišių laiką, vietą, vartojamus įrankius.

Trumpai supažindindamas su visų šių dalykų istorija, jis tiksliai, nors ir trumpai, paaiškina kiekvieno jų prasmę, paskirtį bei tarpusavio ryšį turtingoje mišių liturgijos visumoje.

Didžiausias ir išsamiausias "Amžinosios aukos" skyrius yra tretysis. Čia kun. V. Pikturna, pradžioje trumpai metęs žvilgsnį į mišių apeigų istoriją, nuoseklai, vaizdžiai ir gyva kalba

atskleidžia skaitytojui mišių maldų ir apeigų prasmę.

Ne tik žodiniais vaizdais, bet ir iliustracijomis veda mus žingsnis po žingsnio visus mišių aukos apeigų veiksmus, į lietuvių kalbą išverčes duoda svarbesniųjų maldų tekstus, konsekracijos žodžius, laiminimus. Jei pirmieji du skyriai ne vienam gal atrodys kiek sunkiau skaitomi, mažiau sklandūs, tai šis skyrius kiekvieną nejučiom pririša. Praktiškumas, aiškumas, lengva kalba kur ne kur įdomios istorinės digresijos — visa tai lietuvis skaitytojas, rodos, gauna pirmą kartą. Tenka laukti, kad praktiškoji šio skyriaus vertė atidarys "Amžinajai aukai" duris į kiekvieno lietuvio, ypačiai mokslą einančiojo jaunimo namus.

Šalia liturginės atskirų mišių apeigų veiksmų prasmės sklaidos autorius labai dažnai dar duoda

pavyzdžių iš lietuviškųjų religinių papročių,

tuo dar labiau padarydamas savo veikalą artimą bei suprantamą lietuviui.

Knygos gale, lyg atskiru skyriumi, autorius labai trumpai dar kalba apie mūsų

pareigą dalyvauti mišių aukoje.

Tuo, kaip minėta, pakartotinai jis pabrėžia šios knygos pastoracinį uždavinį. Po to seka paaiškinimai apie būdus mišiose dalyvauti. Šiose baigiamosiose pastabose autorius liet. katalikams iškalbingai perduoda viso naujųjų laikų liturginio sąjūdžio, Pop. Pijaus XII "Mediator Dei" enciklikos ir paties Kristaus kvietimą — ateiti visiems prie Eucharistinės aukos stalo ir sąmoningai bei aktyviai dalyvauti nekruvinoje Mūsų Viešpaties Aukoje.

Pirmasis įspūdis, perskaičius kun. V. Pikturnos "Amžinąją auką" — tai prieš akis iškylas tyras ir šviesus aukos altorius.

Kuklus paprastumas, didi pagarba Eucharistijos aukos paslapčiai ir kartkartėmis pro autoriaus žodžius prasiveržiąs entuziazmas mums kai ką pasako ir apie patį autorių.

Reikia prisiminti, kad kun. Vyt. Pikturna dar pačiam savo kunigo gyvenimo pavasary buvo priverstas pereiti ilgai užtrukusį kančios pragarą Dachau koncentracijos stovyklo-je. Šioj antrojoj kančių seminarijoje jaunajam autoriui atsiskleidė giliausios Mūsų Viešpaties Jėzaus Kristaus amžinosios aukos — mišių gelmės. Šitai atsiminus, mums jau lengviau bus suprantamas tas troškulys, su kuriuo jis studijavo tą patį Jungmanną ir kitus šių laikų liturginio atgimimo gaivintojus. Tik tas žmogiškosios kančios pagimdytas ilgėsys mums paaiškina, kodėl kuklią savo pirmojo veikalo įžangą autorius pradeda 303 metais Kartagoje teisiamo krikščionio įkvėptais žodžiais:

"Kviečiau pas save krikščionis ir leidau jiems aukoti mišias, nes be mišių mes negalime gyventi."

Ar šiuose žodžiuose nenuaidi nepamirštamas ir jaudinantis pirmųjų mišių, atlaikytų Sekminių rytą Stuthofo koncentracijos stovykloje, aprašymas randamas kun. St. Ylos kaceto prisiminimuose (Žmonės ir žvėrys, 207 p.) Ar jie nepatvirtina to daugelio laisvame krašte visai nesuprantamo, tiesiog nežemiško, liet. tremtinių entuziazmo, apie kurį mums pasakoja ištrūkę iš Sovietų Rusijos stovyklų: Vorkutos, Solovkų.

Ši aplinkybė ir tas nuoširdus bei kuklus tonas, daro "Amžinąją auką" mielą į rankas paimti, lengvą skaityti, gi savo praktiškumu ir aktualumu — nepamainomą vadovą į sąmoningą bei gyvą dalyvavimą Bažnyčios liturgijoje.

Reikia tikėtis, kad ši pirmoji tokio turinio knyga paskatins ir kitus šioje srity padirbėti ir, nors šiek tiek ir pavėluotai, savo darbais įjungti lietuvių katalikiškąją visuomenę į gyvąją liturginio renesanso dvasios srovę.

Meninis "Amžinosios aukos" veikalo apipavidalinimas atliktas dail. Romo Viesulo. Spaudė Pranciškonų spaustuvė Brooklyne.

DAR GALIMA ĮSIGYTI pavieniams pirkėjams
(platintojams nesiunčiame dėl mažo turimo kiekio)
V. AUGUSTINO
LIETUVOS VAIZDŲ ALBUMĄ
Puiki dovana svetimtaučiams įvairioms progoms, tiems, kurie Lietuvos nėra matę, be to, ir mačiusiems gražus prisiminimas
KAINA — $5.00
"DARBININKAS"
680 BUSHWICK AVE. BROOKLYN 21, N. Y.

VOKIEČIAI LEIDŽIA LITUANISTINIUS VEIKALUS

Leidžiamas Fraenkelio Lietuvių Kalbos Etimologinis Žodynas. Jis bus šešių sąsiuvinių, kurių kiekvienas kainuos po 14.50 DM. Žodyną leidžia Carl Winter Universitaetsverlag, Heidelberg, Lutherstrasse 59, Germany.

Ten pat dar galima gauti ir lietuvių kalbos žodynas (Niedermanno, Senno ir Salio). Pirmo tomo (1—9 sąs.) kaina 52.00 DM, antro tomo (10—19 sąs.) — 72.50 DM, vėlesni sąsiuviniai (20—24) po 6.30 DM.

Be to, toje pat leidykloje dar galima gauti senų lituanistikos veikalų: Bartsch, Christian — Dainų Balsai (1887); Cappeller — Kaip senieji lietuvininkai gyveno (1904); Mosvid — Die aeltesten litauischen Sprachdenkmaeler bis zum Jahre 1570 (1923); Mitteilungen der litauischen literarischen Gesellschaft (1—31 sąs.) ir visa eilė kitų.

RUDENS NAKTIES GARSAI

(Atkelta iš 3 psl.)

pirmą vietą, nuskriausdami naktį tiek laiko, tiek skiriamo dėmesio atžvilgiu —garsieji rudens vakarai, kuriuos taip mėgiama aprašinėti. Prasideda kuo ne po vidurdienio ir tęsiasi, tęsiasi — su žiburiais, kaimynų lankymu pasakomis ir laikraščiais beveik iki vidurnakčio, nakčiai tepalikdami tamsiausias valandas iki gaidgystės, kaip niekam neįdomų ir nereikšmingą likutį. Žmogus, norėdamas prisiminti kurią nors rudens naktį, paprastai prisimena vakarą — tai lyg nemokamas jo priedas, neturįs savarankiškos buities.

Štai kame, galbūt, ir visa paslaptis — neapdainuotosios rudens naktys skiriasi nuo kitų metų laikų savo neapibrėžtumu, ryškių linijų stoka. Tuo jos net viršyja kitas — žiemą, pavasarį, vasarą žinai, ko tikėtis nakčiai: žiburiuojančio miego, mėnesienoj baltuojančio rūko, kvepiančių pradalgių ir žvaigždžių atspindžio upelyje, kurie intimiesiems jausmams bei atsiminimams tepalieka taip maža vietos — gerėkis ir tylėk ... Tuo tarpu, niekad iš anksto nenujauti, ką tavyje pažadins rudens naktis — priklauso nuo tavo nuotaikos ir būdo. Tai lyg tušti laukai, kuriuose gali neblaškomas valandų valandas vaikščioti vienas su savo mintimis.

O kadangi dėmesio neatitraukia nė mėnesiena, nė sniegas tai nakties garsai, vėjo ir lietaus pritildyti neapibrėžti, neblašką savo ryškumu, sušvelninti, kad geriau derintųsi su žmogaus nuotaika, ateina kaip akompanimentas, kaip nuotaikos muzika — tyli žadinanti, kurstanti. Rudens nakties galia, mielasis skaitytojau, tokia didelė dėl to, kad ji vien garsai ...

EUGENIJUS GRUODIS

Naujasis testamentas

Aš esu mūrininkas, kuris sėdėjo medy,
Aš esu serganti ir rūbo krašto prisilietus moteriškė.
Aš esu Jonas Krikštytojas, tas, kuris mito šaknimis, skėriais ir šaukė tyruose.
Aš esu silpnas mokinys, kuris regėjo Atsimainymą ir geidė šėtros.
Aš esu stovintis Jerusalėj su palmių šakomis ir giedantis Hosanna.
Aš esu vienas iš minios—prieš išrengtą ir stovintį su nendre rankoj Kristų.
Aš esu Simonas Kirenietis.
Aš esu Juozapas, kur dovanojo savo kapą.
Aš esu tas, kuris norė palytėti Mokytojo šoną.
Aš esu tas, kuris norėjo palytėti Mokytojo šoną.

Apaštalams

Kai savo duoną dažydami į druską,
valgysite, saulei nusileidus,
Paskutinę Vakarienę —
nepamirškit manęs.
Kai valgysit vieni, kiekvienas sau, ir Kristus bus išėjęs,
ir stengsitės gražint anas liūdnas Kapernaum valandas,
atminkite, kad vienas silpnas, piktas ir švelnus
sėdėjo tarp mokinių Jono ir Tomo
ir laužė kraujo duoną.

(Iš "Aidų" 7 nr.)

KULTŪRINĖ KRONIKA

● **A. Šešplaukis - Tyruolis** parengė lietuvių literatūros chrestomatiją žemesnių klasių mokiniams. Bus iliustruota V. Augustino Lietuvos nuotraukomis. Leidžia Bendrijos leidykla Vokietijoje.

● **Meno paroda** buvo surengta Montrealyje per 3-sias Lietuvių Dienas. Parodoje savo paveikslus išstatė: J. Akstinas 5, V. Bričkus 2, J. Kvietytė 1, K. J Račkus 2 (visu aliejus), V. Remeika 6 (pastelė), A. Tamošaitis 3 (aliejus), T. Valius 3 (linoraižiniai), H. J. Žmuidzinienė 8 (akvarelės), A. Tamošaitienės 3 kilimai. Atskirame kambaryje buvo tautodailės skyrius su V. Balčiūnaitės juostom, medžio drožiniais, margučiais, odos dirbiniais ir su M. Dzetaveckaitės ir A. Veselkienės audiniais, o atskirame kambaryje Br. Abromonio medžio dirbinių skyrius, jo paties įrengtas ir išpuoštas.

● **A. Zylė - Zelenkevičius** iš Waterburio, Conn., išvyksta į Paryžių, kur studijuos tapybą.

● **S. Jankus, rašytojo Jurgio Jankaus sūnus**, atvyko į New Yorką, kur studijuoja vaidybą ir baletą.

● **Danielius Štarka, muziko** J. Štarkos sūnus, jau kelinti metai muziką studijuoja Freiburge i. Br., Vokietijoje.

● **Gen. St. Raštikio atsiminimų** I tomas jau baigiamas spausdinti. Leidžia "Lietuvių Dienos" Los Angeles, Calif. Knyga visuomenėje laukiama su susidomėjimu, renkama prenumerata.

● **Naujoje Zelandijoje** universiteto ir viešosios bibliotekos aprūpinamos knygomis apie Lietuvą. Lietuvių Bendruomenė įteikė 6 knygas svetimomis kalbomis. Taip pat knygos įteiktos ir Aucklando gimnazijai, kurios bibliotekininkė yra zelandietė mokytoja, didelė lietuvių bičiulė.

● **Solistė Aldona Stempužienė** rugsėjo 25 d. dalyvavo Caffarelli operos bendrovės pastatytoje operoje "Hofmano pasakos" ir atliko Nicklause rolę.

● **Prof. Juozas Eretas, gyv.** Bazelyje, Šveicarijoje, atsidėjęs renka medžiagą prof. St. Šalkauskio monografijai. Knygą mano baigti iki kitų metų Velykų.

● **Simonas Urbonas, buvęs** Kario redaktorius, yra parengęs eilėraščių rinkinį "Saulius ir Jonė", mano išleisti dar šiais metais. Jo "Kariūno atsiminimų" antrosios laidos I tomas irgi pasirodys dar šiais metais. Pirmoji "Kariūno atsiminimų" laida išleista: 1930 — I tomas, 1931 m. II tomas.

● **Kazys Bradūnas atidavė** spaudai naują eilėraščių rinkinį "Devynias balades". Leidžia Lietuviškos Knygos Klubas Chicagoje.

● **Vasario 16 gimnaziją** praeitais metais lankė 160 mokinių. Dabar planuojama gimnazijos bendrabutį praplėsti ir pritaikyti 220 mokinių. Galvojama į gimnaziją kviesti taip pat lietuvius iš kitų kraštų.

Kultūros kongreso reikalu Bendruomenės Valdyba tariasi su Chicagos Apygardos Valdyba. Kviečiami šiuo klausimu pasisakyti ir kiti, ypačiai patys kultūrininkai. Kongresas numatomas šaukti kitą metą Chicagoje liepos 1 d., kada įvyks Amerikos ir Kanados lietuvių dainų šventė.

ATSIŲSTA PAMINĖTI

A. Rimkūnas — **Kregždutė.** III dalis. Tėvynės pažinimas. Viršelį ir vinjetes piešė dail. T. Valius. Išleido Bostono lietuviai mokytojai. 231 psl. Kaina nepažymėta.

IŠ KOVŲ DĖL LIVONIJOS (2)

S. SUŽIEDĖLIS

Vėliavos lenkiasi prieš vadą

Vėliavos lenkiasi prieš vadą

● Lenko savo vadu nepripažįstame ● Radvila protestuoja, Katkus Livonijon atjoja ● Dėl ko Katkui sekėsi ir kas nesisekė? ● Kautynės prie Tartu ir Tallinno. ● Mano kariai jau valgo arklius ● Kas bus toliau?

-o-

Kai Zigmantas Vaza, Lietuvos didysis kunigaikštis ir Lenkijos karalius, įsikibęs laikėsi dar ir Švedijos karališko vainiko, jo dėdė Karolis, pats siekęs būti karaliumi,

pasiryžo savo brolėną priversti jėga atsisakyti Švedijos sosto.

Kovą pradėti parankiausia buvo Livonijoje, kur švedai jau buvo užėmę kai kurias Estijos žemes su Tallinno ir Tartu miestais. Čia pribuvo daugiau Švedijos kariuomenės 1601 m., atvyko ir patsai Karolis.

Tuo metu Livonijoje lietuvių ir lenkų kariuomenės nebuvo gausu. Jos reikėjo Ukrainoje kazokams raminti. Be to, kilo nesutarimų dėl kariuomenės vadovybės. Lietuviai nenorėjo pripažinti vyriausiu vadu lenkų hetmano Zamoyskio, nes laikė kad šitame ruože, kuris buvo už Lietuvos į šiaurę, dera tiktai lietuviam vadovauti. Antra, tiktai lietuvių pastangomis Livonija buvo apginta nuo maskolių ir švedų. Lietuvių karo vadas Kristupas Radvila, vadinamas Perkūnu, pasipiktinęs Zamoyskio paskyrimu, iš vadų atsisakė ir išvyko į savo dvarą Lietuvoje. Zigmantui Vazai nieko neliko, kaip tiktai šauktis

Jono Karolio Katkevičiaus ir jam pavesti kariuomenei vadovauti.

Kadangi Katkevičius dar pykosi su Radviloms, tai sutiko Livonijon vykti ir pastoti švedams kelią, nors žinojo, kad tas uždavinys jam nebus lengvas.

KATKUS — ŠVEDŲ PABAISA

Jonas Karolis Katkevičius, trumpai vadinamas dar **Katkum,** buvo retų gabumų karo vadas — ūmus kaip ugnis ir judrus kaip vėjas; bet jam stigo geros kariuomenės ir jos aprūpinimo. Karalius tuo mažai rūpinosi ir lėšų nedavė. Katkui graužė širdį tas reikalas. Jis turėjo savo lėšomis kariuomenę aprūpinti. Daug jos negalėjo sutelkti — kokius 4—5 tūkstančius vyrų; bet jie buvo jam ištikimi ir savo vadą tiesiog dievino. Buvo ir už ką.

Katkus pats būdavo su savo kariais šalty ir alky,

dalinosi visais nepatogumais, barė įdūkęs, rodos, žemėn prasmeigtų, ir atsileisdavo it maloningas tėvas. Mūšyje greitai suvokdavo, ką daryti visu smarkumu puldavo ir vesdavo savo karius drąsiai, be jokių svyravimų.

Jo vyrams tai patiko. Patiko ir Katkaus aukštas stomuo, tvirta laikysena, geležinė valia, ištvermė, kurios jis įkvėpdavo ir savo kariams. Tik tuo ir galėjo Katkus laimėti — ne savo kariuomenės gausumu.

Su anais 4 tūkstančiais vyrų 1603 pavasariop Katkus staiga pasirodė prie Tartu tvirtovės, ją apsupo ir privertė pasiduoti.

Švedų kariai išėjo prieš Katkų su nuleistomis vėliavomis, o tie, kurie skubėjo dar tvirtovės gelbėti, buvo netikėtai užklupti ir išblaškyti. Nuėjęs prie Tallinno, Katkus ir ten švedus suplakė: mūšyje žuvo apie pusantro tūkstančio švedų karių. Visa jų kariuomenė turėjo trauktis už marių. Livonija tam kartui buvo apginta, o Katkus švedam pasirodė it kokia pabaisa.

KARALIAU, DUOK PINIGŲ ARBA... ŽŪSIU

Švedai buvo įgąsdinti Katkaus narsumo, bet jis pats žinojo, kad jo stiprybė nedidelė, nes "alkanas karys yra priešui taikinys". O jo kariuomenė tikrai alko, nes tuo metu Livonija buvo gana smarkiai priešų nuniokota ir apvalgyta. Pagaliau, samdytinei kariuomenei reikėjo atlyginti, o lėšų tam trūko. Tai buvo laikai, kai Lietuvos ir Lenkijos bajorai jau

KATKEVIČIŲ giminė, kaip ir kiti didieji ano meto Lietuvos ponai, buvo priėmusi kalvinizmą, bet greitai ir vėl grįžo į Katalikų Bažnyčią. Jonas Karolis Katkevičius išauklėtas katalikiškoje dvasioje, buvo uolus, pamaldus ir gailestingas. Jisai kartu su savo žmona, Sofija Meleckaite, lenkų hetmano dukterimi, statė bažnyčias, globojo vargšus ir rūpinosi švietimu. Jų pastatytos bažnyčios Kretingoje Kražiuose, Skuode. Čia dedame Sofijos Meleckaitės-Katkevičienės paveikslą. Paveikslas yra iš Kretingos pranciškonų vienuolyno.

buvo nustoję noro savo valstybę ginklu ginti, ir mokesčių tam reikalui mažai bedėjo. Tiek pats karalius, tiek ir seimas Katkaus kariuomenei lėšų neskyrė. Kareiviai tada ėmė plėšti, o lenkai visai patraukė namo.

Katkus vos beišlaikė Livonijoje lietuvius, kurių neužteko net pilių įguloms sudaryti.

Tokioje sunkioje būklėje ir grėsmėje Katkus rašė karaliui 1604 m.: "Priešas vėl ruošiasi ir tikriausiai Livoniją nusiaubs... O mano kariai jau valgo arklius... Pamiršti mus visai, Jūsų Didenybe. Kareiviai kaltina mane, kad juos vargan įtraukiau, ir kuopomis sklaidosi. Užsidarysiu kurioje nors tvirtovėje ir verčiau žūsiu"...

Bet Katkus tvirtovėje neužsidarė ir nežuvo. Tai buvo tik grasinimas karaliui, kad pinigų kiek išgautų. Tačiau karalių paveikė ne tiek graudūs ir grasinamieji Katkaus žodžiai, kiek tai, kad jo dėdė Karolis, pavytas iš Livonijos,

Švedijoje užsidėjo karaliaus vainiką (1604) ir rimtai ėmė ruoštis naujam karui.

Dabar jis ėjo į kovą su Zigmantu Vaza jau kaip Švedijos karalius. Katkui atėjo kiek pinigų, o švedai vėl atėjo į Livonijos krantus. (b. d.)

JONAS K. KATKEVIČIUS.

SOFIJA KATKEVIČIENĖ. Klišės skolintos iš "Kario"

CRANBROOK—KULTŪROS ŽIDINYS PRIE DETROITO

VLADAS MINGĖLA

Prie pat Detroito yra Cranbrook kaimelis, kuris turi didelės reikšmės visam Detroito gyvenimui. Pradžioje šio kaimelio plotas buvo tik 300 akrų žemės. Čia apsigyveno iš Anglijos kilusi George G. Booth (1864—1949) šeima. Jo žmona Ellen Scripps Booth tą žemę įsigijo 1904 m. Seniau ši vietovė vadinosi Bloomfield Hills, Michigan. Booth šeima pasistatė gražų namą ir pavadino Cranbrook, lietuviškai reikštų, Gervių upelis.

Booth šeima ėmė rūpintis ir švietimo bei kultūrinių įstaigų įkūrimu. 1927 m. George Booth įsteigė Cranbrook fondą, kuris aukas rinko ne tik Detroite, bet ir visoje Amerikoje. Pats fondo steigėjas davė ir gražių kultūrinių idėjų. Taip Cranbrook ėmė augti, atsirado mokslo bei meno mokyklų, muzėjų, pastatyti gražūs moderniu formų rūmai. Dabar ten veikia šios mokslo bei meno įstaigos: Cranbrook mokykla, Kingswood mokykla, Brookside mokykla, Meno akademija, Gamtos mokslų institutas, Graikų teatras; be to yra Kristaus kančios bažnyčia, senasis Cranbrook namas, Cranbrook raštinė, studentų bendrabučiai — rezidencijos, tarnautojų ir darbininkų gyvenamieji namai.

Meno akademija

1920 m. čia atvyko Eliel Saarinen (1873—1950), Carl Milles ir kiti menininkai — architektai. Jie padarė meno akademijai planus ir pateikė Cranbrook fondo vadovybei. Pati meniška statyba baigta 1942 m. ir įregistruota Michigano valstybėje. Nuo tada čia pradėjo važiuoti gabūs studentai, kurie studijuoja tapybą, skulptūrą, pritaikomąjį meną, braižybą, keramiką, audimą.

Prie akademijos prisiglaudė gana turtinga meno biblioteka su 10,000 tomų. Akademiją lanko 250 studentų ne tik iš Amerikos, bet ir iš kitų kraštų. Mokslas čia aukšto lygio, ir baigusieji yra pasižymėję menininkai.

Meno muzėjus

Čia didžiausią dalį užima modernusis menas. Dauguma šių kūrinių priklauso šią akademiją baigusiems dailininkams. Nemaža vietos skirta keramikai ir skulptūrai. Turima ir klasikinės kūrybos, ypač gražus Oriento skyrius, turtingas ir Egipto skyrius.

Gamtos mokslų institutas

Cranbrook gamtos mokslų akademija įsteigta 1930 m., tačiau gražių architektūrinių formų rūmai buvo baigti tik 1938 m. Atskirose patalpose įkurtas ir gamtos muzėjus, biblioteka su 10,000 tomų. Puikiai įrengtos laboratorijos. Taip pat yra ir observatorija su gana moderniu teleskopu, pro kurį gali pažvelgti ir lankytojai.

Institutas ypač mėgstamas ekskursijų, kurių suvažiuoja iš patiės Michigano, Ohio, Indianos, net iš Ontario. Per vienerius metus institutą aplankė 14,524 mokiniai. Pačių detroitiečių per metus aplanko apie šimtas tūkstančių. Suaugę daugiausia domisi muzėjumi, o mokyklos — instituto darbais.

Gamtos muzėjus

Čia sukrautos didelės įvairių vabzdžių, gyvių, paukščių bei gyvulių kolekcijos. Kartu prie jų sudaryta ir jų gyvenamoji aplinka. Geologiją vaizduoja kristalų, rūdžių, metalų kolekcijos. Indėnų skyriuje sutelkta visa jų kultūra: apyvokos daiktai, namai, apdarai bei ginklai, žuvavimo įrankiai, laivukai.

Baigiant dar reikia pasidžiaugti gamtos grožiu ir modernia architektūra. Čia rasime ir gražių baseinų su senovės didvyrių statulom, meniškais fontanais. Pilna žydinčių gėlių, žolė tamsiai žalia ir visada nupiauta. Visa tai kviečia čia atvykti iš miesto, poilsiauti ir grožėtis. Būtų gera, kad ir Detroito lietuviai arkad ir Detroito lietuviai arčiau susipažintų su tuo nuostabiu Cranbrook kaimu.

● **Zibuntas Mikšys**, dailininkas, meną studijavęs Vokietijoje, išvyksta į Paryžių, kur studijuos režisūrą ir vaidybą.

LAWRENCE, MASS.

Prel. Pr. Juras dalyvaus bažnytinėse iškilmėse ir pokylyje, kurį ruošia šv. Jurgio bazilijonų parapija savo 50 metų sukakčiai paminėti.

Sekmadieninė šv. Pranciškaus parapijos mokykla darbą pradėjo rugsėjo 18 d.

Kun. A. Klimas pradėjo dėstyti litaunistines pamokas.

Skautės po vasaros atostogų vėl sukruto darbui; joms vadovauja A. Dvareckienė.

Metinė parapijos vakarienė ruošiama lapkričio 13 d. 6 val. vak.; vakarienę ruošia šv. Pranciškaus par kolektoriai.

Palangos vasarvietėje šv. Mišios nuo rugsėjo 25 nebelaikomos; jos būna tiktai vasaros metu.

Sodalietės lapkričio mėn. ruošia naują vaidinimą.

L. Švenčionienė šv. Pranciškaus lietuvių bažnyčiai paaukojo 3 albas, kurios buvo užsakytos Belgijoje; auką padarė savo mirusio sūnaus intencija.

Antanas Bagdonas mirė ir rugsėjo 20 palaidotas iš šv. Pranciškaus parapijos. V.S.

DARBO FRONTE

● **James P. Mitchell, Darbo Departamento** sekretorius, spaudos atstovams pareiškė, kad jis negalįs tikrai pasakyti, ar atlyginimo kėlimas darbininkams pasireikš infliacija, t. y. kils prekių kainos, brangs pragyvenimas ir mažės dolerio vertė. Tai pranašauti esą dar per anksti.

● **Prezidentas D. Eisenhoweris** jau pasirašė įstatymą, kuris nustato, kad nuo 1956 m. kovo mėn. darbininkai negali būti mokama mažiau kaip vienas doleris į valandą. Šis įstatymas palies apie milijoną darbininkų.

● **Moterų darbininkių skaičius,** palyginus su pernai, padidėjo pusantro milijono. Dabar moterų dirba 20 milijonų arba 31 procentas iš 65 milijonų darbininkų. Tokio didelio dirbančių moterų skaičiaus ligi šiol Amerikoje dar nebuvo.

● **Bedarbių rugpiūčio mėn.** buvo 2,237,000 arba vienu milijonu mažiau negu pernai. Potvynio paliestose srityse bedarbių padidėjo 45.000.

● **Stalių unija** nukentėjusiem nuo potvynio paskyrė 100.000 dolerių pašalpos. Nemažas sumas yra sudėjusios ir kitos unijos.

JAMES P. MITCHELL, Darbo Departamento sekretorius.

● **Automobilių darbininkams** išsikovojus garantijas, kad jiems atlyginimas bus mokamas ilgesnį laiką ir darbui sustojus, dabar to siekia kiti darbininkai. Dvi konservų dėžučių firmos jau pasižadėjo, kad nedarbo metu atlyginimas bus mokamas 52 savaites.

IŠ SKAUTŲ VASAROS STOVYKLŲ

Atlanto pakraščio skautai ir skautės šiemet turėjo dvi didesnes stovyklas: prie Putnamo rugpiūčio 27 — rugsėjo 4 "Dainavos" stovyklą ir prie Brocktono rugsėjo 10—11 "Bangos". Antroji buvo skirta daugiau vyresniem skautam ir poilsiui bei sportui.

"DAINAVOS" STOVYKLA

organizavo Hartfordo skautai ir skautės. Buvo gauta graži stovyklavietė netoli Putnamo ant ežero kranto. Stovyklai vadovavo E. Putvytė ir jos pavaduotojas J. Benešiūnas. Skaučių stovyklos komendante buvo B. Bernotienė, maisto gaminimu rūpinosi Br. Jucėnienė drauge su vyresnėmis Waterburio skautėmis.

Stovyklautojai turėjo daug pašnekesių įvairiomis temomis. Stovyklą užbaigiant buvo paskelbta visa eilė skautų ir skaučių, kurie stovyklos metu įgijo aukštesnio patyrimo laipsnius. Nemažas skaičius davė įžodį; buvo pravesti skautiško patyrimo, stovyklavimo ir lituanistikos kursai, taip pat sporto varžybos. Iš stovyklautojų buvo sudaryta 16 asmenų tautinių šokių grupė, kuriai vadovavo Marijošienė. Grupė pasirodė per du didžiuosius laužus. Per stovyklos bendruosius laužus ypač pasižymėjo Worcesterio vilkiukai ir New Yorko bitelės.

"Dainavos" stovykloje visą laiką buvo apie 160 skautų ir skaučių, trečdalis iš New Yorko, kiti iš Hartfordo, Worcesterio, Waterburio, Elizabetho, New Haveno ir k. Savaitgaliais prisirinkdavo iki 230, ir nemaža svečių. Iš "Dainavos" stovyklos G. Penikas susuko filmą.

"BANGOS" STOVYKLA

buvo sutelkusi vyresnio amžiaus skautus ir skautes poilsiui ir sportui. Buvo sudarytos 6 tinklinio komandos (Bostono, Brocktono, Hartfordo, New Yorko, Worcesterio ir Waterburio) ir tarp jų pravestos varžybos. Laimėjo Bostono komanda. Buvo taip suorganizuotos ir pravestos laiveliais plaukimo rungtynės: jas pirmuoju laimėjo Venckus. Iš vyrų plaukimo rungtynes laimėjo Ūselis, iš mergaičių — Mališauskaitė. Skersai ežerą pirmas perplaukė Minkaitis. Be to, stovykloje buvo suorganizuoti šokiai ir linksmas vakaras.

Stovyklautojus sudarė skautai vyčiai, vyr. skautės ir skautai akademikai, viso apie 110 žmonių. Stovyklai vadovavo R. Kezys ir jo padėjėjas G. Vildžiūnas. Buvo atsilankę ir kalbėjo prof. Vac. Biržiška ir prof. Vyt. Čepas. ar.

DĖL LIGONIŲ ĮVAŽIAVIMO Į JAV

Jau du kartu buvo rašyta apie perskirtų šeimų narių, likusių Vokietijoje ir sergančių ar sirgusių džiova, pastangas įvažiuoti į JAV pas savo šeimų narius. JAV Kongresas bei Senatas atkreipė dėmesį į šį opų reikalą ir jau buvo pradėję svarstyti naujo įstatymo priėmimą, pagal kurį galėtų įvažiuoti 1000 asmenų. Į šį reikalą atkreipė dėmesį ir prez. Eisenhoweris, š. m. gegužės 27 d. įteikdamas kongresui specialų pasiūlymą. To pasiūlymo 10-tam punkte kaip tik ir atkreiptas dėmesys dėl perskirtų šeimų, sirgusių ar sergančių džiova įsileidimo, tik su specialia garantija susirgimo atvejui J. A. Valstybėse.

Daugelis senatorių ir kongresmanų taip pat tam pritarė, ir Juridinės Komisijos specialus komitetas jau dirbo dėl tam reikalui ineštų dviejų įstatymo projektų (S. 2113 ir S. 1794) subendrinimo, pagal prez. Eisenhowerio patiektą pasiūlymą. Tačiau, kaip senatorius James H. Duff vienaame savo laiške rašo, "Nei S. 2113, nei 1794 alternatyvinio įstatymo projekto Senatas, prieš nutraukdamas posėdžius rugpiūčio 2 d., nepriėmė. Kai Senatas sekančiais metais sausio mėn. vėl susirinks, tai šis reikalas bus toliau judinamas".

Senatorius Clifford P. Case vienaame savo laiške dar prieš Senato išsiskirstymą rašė: "Jeigu šiais metais nebus galimybės priimti (ligoniams įsileisti įstatymo — M. M.), tuomet sekančiais metais mes dėsime dar didesnes pastangas, kad tokio įstatymo priėmimas būtų įgyvendintas".

Iš tų laiškų matyti, kad šiais metais perskirtų šeimų klausimo išsprendimas yra atidėtas, tačiau nėra beviltiškas. Sekančiais metais jis bus vėl judinamas ir, reikia tikėtis, bus teigiamai išspręstas. Tik perskirtų šeimų nariai, Kongresui ir Senatui sekančiais metais vėl susirenkant, turėtų vėl, kad ir pakartotinai, rašyti kongresmanams ir senatoriams daug laiškų, kad juos paveiktų atitinkamą įstatymą priimti.

M. Musteikis (ELI)

IŠ VISUR

● **Elenai Savickaitei-Prisiernikienei,** bolševikų nužudyto kapitono Puknio žmonai, New Jersey įstaigos be jokių egzaminų pripažino gailestingosios sesers teises (Registered Nurse). Ji dabar dirba šv. Juozapo ligoninėje Paterson, N. J. Jai užskaitytas Lietuvos Raudonojo Kryžiaus išduotas diplomas.

● **Memingene, Vokietijoje,** lietuvių choras, kuriam vadovauja muz. Budriūnas, rugpiūčio 13—14 d. aplankė Šveicariją. Su choru kartu važiavo ir nemažas lietuvių būrys. Kelionę suorganizavo apylinkės valdybos pirmininkas kun. A. Bunga. Pirmiausia aplankė Zuerichą, Lucerną, toliau Ingebolio vienuolyną, kur apylinkės ligoninėse dirba per dešimtį lietuvaičių seselių vienuolių, atvykusių čia dar nepriklausomybės laikais. Toliau aplankė Maria Einsiedlen — Marijos šventovę, paskiau Naefels, kur gyvena daug lietuvių draugų—šveicarų.

● **Jurgis Vazelis Melbourne,** Australijoje, rugpiūčio 7, atėjęs į savo mylimosios australiukės tėvų namus, vietoje nušovė jos tėvą, sunkiai sužeidė motiną, du brolius ir, paleidęs šūvį į ją, pats vietoje nusišovė. J. Vazelis lietuviškame gyvenime nedalyvavo ir jau kuris laikas buvo pakeitęs vardą ir pavardę į australiškę. Buvusi mylimoji po trijų metų draugystės atsisakė už J. Vazelio tekėti.

● **Naujosios Zelandijos Lietuvių** Bendruomenė rodo gyvą veiklą. Yra suorganizavusi biblioteką, rūpinasi jaunimu. Dabar telkiamos nuotraukos iš Zelandijos lietuvių gyvenimo. Norima padaryti didelį albumą.

● **Šeštadieninei Maironio vardo** lietuvių mokyklai Toronte vadovauja Julius Širka, kiti mokytojai: Zuzana Girdvainienė — I skyr., Elena Pusvaškienė — II skyr., Marija Indrišiūnienė — III skyr. Juozas Vasaris IV skyr., Julius Širka — VI skyrius. Tikybą pirmiesiems trims skyriams dėsto Tėv. Rafaelis Šakalys O.F.M. vyresniesiems skyriams kun. B. Pacevičius, kuris taip pat dėstys ir dainavimą.

● **Aušros Vartų parapijos** bažnyčia Montrealyje pašventinta rugsėjo 25 d. Šventinime dalyvavo Montrealio kardinolas, vysk. V. Brizgys, daug aukštosios dvasininkijos, kunigų iš Kanados ir Amerikos. Novena prieš šventinimą vedė kun. Grauslys. Išvakarėse įvyko koncertas, kuriame dalyvavo solistas Stasys Baranauskas, Zuzana Griškaitė ir muzikas Aleksandras Kučiūnas.

Ką tik išėjo iš spaudos

KUN. VYT. PIKTURNOS

AMŽINOJI AUKA

MIŠIOS,
JŲ ESMĖ,
VAISIAI,
MALDOS
IR APEIGOS

200 puslapių, iliustruota. Tai pirmas didesnis bandymas lietuvių k. duoti gilesnį šv. Mišių aukos supratimą.

KAINA — $2.00

Gaunama "Darbininko" administracijoj.

Ar žinai, kad

William B. Thomson, Amerikos Raudono Kryžiaus atstovas Petrapilyje, bolševikų pramintam Leningradu, 1917 m. liepos—rugpiūčio mėnesiais bolševikam sušelpti davė vieną milijoną dolerių. Šiomis dienomis bolševikai irgi parodė "gerą širdį" amerikiečiam, nukentėjusiem nuo potvynio: Amerikos Raudonajam Kryžiui įteikė 25.000 dolerių. Žymiai didesnę sumą galima buvo surinkti už ano milijono procentus; gi tas milijonas bolševikus 1917 metais pastatė ant kojų.

"Naujienos" tais pačiais 1917 metais (nr. 285), džiaugdamosios bolševikų revoliucija, apie katalikus rašė:

"Jums jau ne vienoje šalyje rengiamos pakasynos ir gal neužilgo tas laikas, o jūsų nei pėdsako neliks."

Katalikų pėdsakai už geležinės sienos dar tiek stiprūs, kad susilaukia naujų vyskupų, o socialdemokratų veiklos nėra jau nė pėdsakų.

"Keleivio" redaktorius Michelsonas iš Bostono 1918 m. gegužės 31 Brooklyne viešoje socialistų paskaitoje, kurią surengė 19 kuopa, pareiškė:

"Jeigu mes gausime nepriguIminga Lietuvą sulyg mūsų noro, tai katalikų vadai bus pakarti ant Gedimino kalno".

Kadangi jie tenai dar nekabo, tai kitas W. Michelsonas, iš Brooklyno ir iš "Laisvės" būrio, Demokratinės Darbo Talkos suvažiavime labai išgyrė J. Repečkos referatą, kurio mintys artimos 1918 metais pareikštoms.

● **Tautos Fondas Amerikoje** dar 1918 metų pavasarį pardavinėjo Lietuvos vėliavėles, skatindamas jomis puošti namus. Tos vėliavos buvo "žalios baltos ir raudonos spalvos su žigvaikiu viduryje". Vadinasi, dabartinės lietuviškos Buvo naudojama Mažosios Lietuvos tradicinė vėliava: žalia, trispalvės tada dar nebuvo. balta, raudona.

LOOK

LISTEN

AND

LIVE!

Civilian volunteer plane spotters needed now!

Because of its limitations, radar is not enough to safeguard your country and community from a sneak attack by the Red Air Force. Volunteer civilian plane spotters are needed now in the Ground Observer Corps. Join now —contact Civil Defense today!

Keep your eye on the sky in the

GROUND OBSERVER CORPS

Call or write Civil Defense

Kaip kūrėsi lietuviai Brazilijoje

Motina M. Aloyza, OSF Sao Paulo, Brazil

Tą pačią dieną būtume grįžę į Lietuvą

Šių metų lapkričio mėn. Brazilijos lietuviai rengiasi paminėti pirmųjų lietuvių atvykimą į šį kraštą. Pasinaudodami valdiška imigracija, atvyko tada apie 15.000 lietuvių.

Tarp 1925 ir 1928 m. kavos, ryžių, bananų plantacijų (fazendų) savininkai per savo agentus Lietuvoje sutraukė per 40,000 lietuvių.

Tais pačiais tikslais vyko ir kitų tautų žmonės iš Europos ir Azijos. Po 1927 m. europiečių veltui nebevežė, bet agentai patys surasdavo laivus ir ragindavo europiečius vykti į fazendas.

Šiandien lietuvių fazenduose nebėra. Greit iš ten jie persikėlė ir sudarė keletą lietuviškų kolonijų prie didžiojo Sao Paulo miesto. Vila Zelinoje yra per 600 lietuviškų šeimų, turi savo bažnyčią ir 5 mokyklas, kurias veda šv. Pranciškaus seserys.

Šiomis dienomis sutikau daug lietuvių, kurie į Braziliją atvyko pirmuoju lietuvių prigrūstu laivu. Čia, kaip ir Amerikoje, senelių laidotuvės dažnos; jie nusineša įdomias istorijas į kapus. Kiek suspėju, trumpai lankydama, tiek užsirašinėju jų pasakojimus.

"Brazilai tingėjo dirbti. dėl to vokiečiai, žydai ir italai fazendų savininkai traukė europiečius prie darbo ir taip pataisė fazendų padėtį," — pasakojo Aleksas Radzevičius, kilęs iš Stakliškių parapijos, Alytaus apskr., fazenduose išdirbęs 18 metų. — "Vėliau, — sako jis, — man pasidarė geriau. Pradėjau dalintis fazendos pajamomis per pusę su savininku." Jis taip pat aiškino, kad be kalbos, be savos bažnyčios lengva buvo nutolti nuo tikėjimo. "Gerai, sako jis, — jei kuris Brazilijos kunigas turėjo kantrybės mums padėti, bet tokių buvo neđaug".

Klausiau, kodėl lietuvių minios tada, kai Lietuva jau buvo laisva, sutiko išvažiuoti iš savo tėvynės.

Pasirodo, kad tada Lietuvoje buvo didelių pragyvenimo sunkumų. Nors ir buvo įvykdyta, žemės reforma, bet didesnėm šeimom buvo vargas. Buvo ir tokių, kuriem atrodė, kad Brazilijoje laukia jų laimė.

Agentai jiems daug pažadėjo. bet tikrovė virto karčiu nusivylimu, badu, daugelio ankstyva mirtimi.

Iš kaikurių fazendų buvo lengva pasitraukti, iš kitų — sunkiau. Pabėgėliai dažnai buvo gaudomi ir šaudomi. Jei spėjai įkelti koją į kitą fazendą, pirmosios savininkas jau negalėjo prisikabinti.

Pirmiau atvykę uždirbdavo tik 50 centų per dieną, daugiausia 1.50 dol., dirbant nuo tamsos iki tamsos. Maistą reikėjo pirkti kortelėmis, o kas norėjo fazendą palikti, tas buvo apskelbtas, kad pasidarė savininkui skolingas, kad tiek suvalgęs ir nesumokėjęs. Sąskaitos buvusios neteisingos. Dirbę ir valgę ilgą laiką, turėjo skolintis pinigų, kad atsiteistų savininkui. Tada jau buvo leista iš fazendos pasitraukti.

"Kaip tik atvažiavome, tą pačią dieną būtume grįžę į Lietuvą, bet pinigų neturėjome. O dėl kontrolės, medicinos stokos plito ligos, daug žmonių sirgo. Keturi mano vaikai mirė kudikystėje vienas paskui kitą", — skundėsi A. Radzevičius.

Atsirado ir tokių, kurie, Brazilijoje pagyvenę, rašė laiškus į Lietuvą ir kvietė kitus atvažiuoti.

"Užsirašėme ir mes ir kai atėjo dokumentai išvykome", — pasakoja našlė Kristina Sprindienė, kilusi iš Deveikių miestelio, Utenos apskr. Jos žentas veda krautuvę, o du sūnūs ir duktė, visi gimę Lietuvoje, dabar gražiai gyvena Vila Zelinoje. "Kai pasiekėme Rio de Janeiro, mus sulaikė lageryje, bet aš nenusiminiau. Ponai mus sutiko, davė kavos, dešros, duonos, pieno. Laiveliu važiavome iki fazendos. Pasirinkit, sako, kur gyventi.

Visi namai be lubų, kaip tvarteliai, vietoj grindų—smėlis, nei lovos nei stalo.

Vyras pakirto medžių, parinko lovoms žabų. Maistą davė žalią, o virti nebuvo kur. Ponai leido 3 dienas nedirbti, paskui padavė įrankius ir išvedė į laukus. Pradėjom rinkti kavą nuo medžių. Mokėjo 2 milu už maišą. Vanduo buvo labai prastas, užterštas. Daug mirė dezinterija. Mieste gal buvo koks daktaras, bet fazenduose nebuvo jokios medicinos priežiūros".

Kristina Springienė toliau pasakojo, kaip jie persikėlė į kitą fazendą, bet ten rado daug negrų ir jiems nepatiko. Tada nuvyko į Sao Paulo. Čia vyras, neradęs kito darbo, pradėjo dirbti akmens skaldykloje, vėliau su vaikais pateko į audimo fabriką. "Kėlėmės iš vietos į vietą" — sako ji, — pagaliau į Vilą Zeliną, nes čia kun. B. Sugintas jau buvo pradėjęs lietuviams bažnyčią statyti. Drąsus kunigas, nesibijojo aukų prašyti. Už dešimt centų įrašydavo aukotojus į garbės lapą".

Šiandien palaidojom senelį Andrių Ambrozevičių, atvykusį į Braziliją 1927 m. valdiška imigracija. Šeimoje buvo aštuoni žmonės. Jo duktė pasakoja: "Išvykome iš Lietuvos dėl esančių sunkumų. Žemės neturėjome.

Bet kai plantacijose atsidūrėm, motina ilgai verkė. Namas kaip tvartas Lietuvoje.

Pasisekė mums greit palikti fazendą ir persikelti į miestą, į Sao Paulo. Čia radome siaučiančią šiltinę, o kai nebuvo vaistų, kai niekas neskiepijo, mirė daug žmonių".

A. Ambrozevičiaus pasigenda visi Vila Zelinos giesmininkai. Jis per daug metų vesdavo bendrą giedojimą bažnyčioje, namuose prie numirėlio, kapinėse. Kai lietuviai dar neturėjo savo bažnyčios, A. Ambrozevičius eidavo giedoti į kitas bažnyčias, kur tik būdavo lietuviškos pamaldos. Ir dabar lietuviškoje bažnyčioje yra išlikęs bendras giedojimas.

Čia mirusieji turi būti palaidoti per 24 valandas. Jei valandos nepatogios mišioms, mirusiojo kūną atneša į bažnyčią trumpai maldai ir pašlakstymui. Po 5 metų mirusiųjų kaulai perkialiami iš kapų ir sudeginami. Jei giminės daugiau užmoka, tai mirusiojo palaikus palieka vietoje. Šiaip Brazilijos kapinės nepaprastai puošnios, pristatyta gražių marmuro, granito ar plytų koplytėlių, aptverta gražiom tvorelėm.

"Kai mūsų laivas pasiekė Brazilijos krantus", — pasakojo Monika Kleizienė, kilusi iš Birštono parapijos, Alytaus apskr., į Braziliją atvykusi 1926 m., —

"mus imigrantus uždarė kareivinėse, nes anksčiau atvykę lietuviai jau buvo pradėję bėgti iš fazendų.

Bet vistiek naujų imigrantų aplankyti atėjo lietuviai, pasikalbėjo jie per tvorą ir padėjo pabėgti iš lagerio. Kai vedė į fazendas, anksčiau atvykusieji įspėjo, kad fazendų savininkai neapgautų. Bet kur eiti, jei nemoki kalbos.

Nuvykom į plantacijas, stojom į darbą ir greit apsipratome su gyvatėm. Jos kybojo ant medžio, abu galu nuleidusios žemėn, o mes gyvenome kaip gyvulėliai tvarte, dargi be kunigo, be bažnyčios.

Vėliau išmokom išpažinties eiti iš braziliškos knygos. Kai lietuvis būdavo nakties sargyboje, mum sakydavo — bėkit šianakt. Ir bėgdavo lietuviai, savo maišus vilkdami".

— Dabar jau gyvename gerai, — sako M. Kleizienė. — Tik reikia, kad žmonės eitų vienu keliu, nes kai atsiranda daug kelių, susidaro naujų vargų.

Plantacijų gyvenimas dabar lieka tik prisiminimu. Lietuviai Brazilijoje dabar statosi namus, uždirba neblogiausiai, kai kurie turi net ir biznelį, o seneliai gauna pensijos apie 15.50 dol. per mėnesį.

Prie parapijos yra gana veiklios vyrų ir moterų draugijos, jaunimo choras, ateitininkai. Vaikai eina į dideles parapijines mokyklas ir į 4 metų gimnaziją, kuri irgi parapijos žinioje.

Čia klebonauja kun. Pijus Ragažinskas, iš Lietuvos atvykęs 1936 m. Jo padėjėjas kun. Juozas Šeškevičius, prieš porą metų Romoje įšventintas kunigu.

Lietuvių kalbos mokyklą globoja seserys pranciškietės, o joms padeda mokytojai: J. Kaseliūnas, J. Valeikienė, G. Teresevičienė, A. Gudavičienė, B. Kazlauskienė, E. Antanaitienė ir H. Mosinskienė. Neseniai įsteigta lietuvių kalbos mokytojų taryba, kuriai pirmininkauja kun. J. Šeškevičius, sekretoriauja H. Mosinskienė. Kituose rajonuose veikia vargo mokyklos.

Čia pasakojama, kad Dievui baigus pasaulį sutverti, buvę daug likučių. Jis tada visus likučius ir sumetęs į Braziliją. Dėl to šis kraštas ir esąs toks turtingas. Jei žmonės tomis Dievo dovanomis tinkamai naudotųsi, Brazilija susilauktų tikrai gražios ateities. Šiemet ji šventė 133 nepriklausomybės metus. Prieš 300 metų ją valdė Portugalija.

D. MIDDLETON (iš Cicero, Ill.) ir S. Perkins, protestantų misionierės Kinijoje komunistų buvo suimtos ir išlaikytos 4 metus už tariamąjį sabotažą. Šiomis dienomis paleistos.

Margame pasaulyje visko pasitaiko

● **Bogotoj, Kolumbijoj,** saliūno "La Concordia" savininkui kilo sveika ir naudinga idėja — prie telefono padėti parašą: "Už telefoną 25 centavai, moterim dvigubai".

● **Portugalijos laikraštų vedybų skelbimo skyriuj,** už atmestą meilę apleistasis atsilygino tokiu neromantišku skelbimu: "Kadangi tu mane apleidai, tai aš ko nuoširdžiausiai trokštu pasiskaityti šiame laikraštyje apie tavo mirtį. Tavo buvęs Jose."

● **Australijoje vagis lindo** pro langą. Buvęs tuo metu viduj vaikutis šovė iš garsinio pištaleto — žaislo. Vagis čia pat krito negyvas. Gydytojai nustatė, kad širdis sprogo iš baimės . . .

● **St. Paul mieste, Minnesota,** paskirtas naujas miesto pareigūnas — vyriausio šunų gaudytojo padėjėjas, kurio uždavinys saugoti sugaudytus šunis. Mat, atsitiko, kad geraširdžiai miesto vaikai, jam esant darbe, paleido visus sugaudytus ir uždarytus šunis.

● **Camden, N. J. dantų gydytoja** pareikalavo iš savo vyro skyrybų už tai, kad jis gydėsi dantis pas kitą to miesto dantistą.

● **Italijoje senukas De Agostini** įrašė testamente: "Nenoriu, kad mane laidodami eitumėt nosis nukabinę ir lūpas patempę. Lydėkite į kapines šokdami tarantelo". — Jei mano norų neišpildysite, aš jums iš ten ateisiu ir pabarabanysiu po lova". Noras buvo patenkintas: jį lydėjo visi šauniai trepsėdami.

● **Kraujas mūsų gyslom teka** po 7 mylias per valandą. Iš žmogaus kūno riebalų galima būtų padaryti 100 žvakių, o iš paties kūno — 4000 kubinių pėdų gazo.

NELAIMIU paštalke ir tokiu, kad automobilis susiduria su lėktuvu ant . . . lygaus kelio (Soldier Summit, Utah).

Lietuvos Vyčių Radijo Programa

Transliuoja 6 stiprios radijo stoties WLOA, 1550 kylocycles

KIEKVIENĄ SEKMADIENĮ—NUO 1:30 IKI 2:00 VAL.

Jei norite šioje radijo programoje skelbtis, kreipkitės adresu:

KNIGHTS OF LITHUANIA WLOA
BRADDOCK, PA.

TALARSKI
FUNERAL HOME
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI
380 Maple Avenue, Hartford, Conn.
Maloniai patarnauja lietuviams naujai įruoštose patalpose, prieinama kaina.
Tel. CHapel 6-1377

WINTER GARDEN TAVERN Inc
Kabaretas
VT. BELECKAS savininkas
Baras, SALĖ vestuvėms, parengimams, susirinkimams, etc.
[redacted]
1883 MADISON ST BROOKLYN 27, N. Y.
Tel. EV 3-9588 Prie Forest Ave stoties Ridgewood

Chicago, Ill.

TELEPHONE:
DEARBORN 2-0819
TO PLACE
HELP WANTED ADS.
ASK FOR AD TAKER

HELP W. MALE

PRESS-MAN
COMBINATION
SIMPLEX MAJOR
Good rate and year around work for competent man.
Apply:
J. S. PALUCH COMPANY
1800 West Winnemac

Immediate openings for
MEN
at
MUNTZ TV
for
PRODUCTION WORK
Steady employment, good wages, automatic increases.
Free life and hospital insurance. Good transportation.
1000 Grey St., Evanston
Employment Office open Sat. to noon.
For information call
HOllycourt 5-1800 or DAvis 8-7002

HELP W. FEMALE

GIRLS & WOMEN
YOU ARE NEEDED AT
ADMIRAL
ADMIRAL
ASSEMBLERS WIRERS
SOLDERERS
Clean . . . Light . . . Sitting work in Small Parts Division of our modern, well Equipped plant.
Steady Employment Good Wages
Apply at
4150 NO. KNOX AVENUE
Enter Knox from Montrose — 1 Block East of Cicero

DARBININKAS

NEW YORKO NAUJIENOS

Liet. Demokratų klubas

Brooklyne paskutiniame susirinkime nutarė likviduotis. Buvęs ižd. Ed. Pavilionis surinktą 9 dol. sumą per teismą grąžino aukotojams. Klubo pirmininkas buvo Konstantinas Gagas.

At-kų suvažiavime Hartforde

be kitų garbingų svečių sutiko dalyvauti ir arkivyskupijos generalinis vikaras Right Rev. Mnsg. W. J. Collins.

Dr. K. Ambrozaitis,

tarnaująs Amerikos kariuomenėje, rug. 26 d. su šeima grįžo iš Europos.

M. Slapšys

tarnybos reikalais lankėsi Los Angeles, Calif. Pasinaudodamas ta proga, taip pat aplankė ir Meksiką.

Maspetho liet. parapija

Šv. Pranciškaus III-jo ordino nariams maldų tridienis pradedamas spalio 2, sekmadienį, 4 v. p. p.

Šv. Vardo draugijos susirinkimas šaukiamas rugsėjo 30 d. 8 v. v. parapijos salėje.

Metinis bazaras prasideda spalio 7 d. Prašomi platinti knygeles. Galima bus laimėti stambias pinigines dovanas.

Mirė

Ona Poderienė 56 m., gyv. 84-04 109 Ave., Ozone Park, N. Y. buvo pašarvota Bieliausko įstaigoje, palaidota rugsėjo 26 d. iš Apreiškimo parapijos šv. Jono kapinėse. Paliko vyrą Kazimierą ir dvi dukteris: Adelę ir Teresę.

Apreiškimo par. bažnyčioje

spalio mėn. rožančius kalbamas 7:30 vakarais.

PRASIDĖJUS OPERETĖS CHORO DARBYMEČIUI

Po vasaros atostogų Operetės choras vėl kiekvieną penktadienį renkasi repeticijų. Vasaros metu, atpratus nuo tvarkingo repeticijų lankymo, gal pradžioj ir nelengva visiems susirinkti. Bet reiktų turėti prieš akis choro tikslą — per rudenį surepetuoti naujai parašytą operetę "Joninių burtai". Operetėje pilna liaudies papročių, daug naujų dainų, tautinių šokių ir baleto. Visa bėda, kad tikrai geram ir įspūdingam šios operetės pastatymui reikia daugiau dalyvių, negu dabar chore esama.

Todėl Operetės chorui nelieka nieko kito, kaip šiuo keliu kreiptis į visus tuos, kurie dar neužmiršo ir neatstūmė lietuviškos dainos. Juos visus kviečiame stoti choran dabar, kai darbas prasideda. Užsirašyti galima choro repeticijų metu, 8 v. v. penktadieniais Piliečių klube, 280 Union Ave., Brooklyne.

Tačiau mums reikia ne tik choristų. Neseniai susidarė tautinių šokių grupė iš pačių choristų. Dabar kviečiame į ją daugiau naujų narių, kurių uždavinys būtų tik atlikti tautinius šokius. Aišku, jeigu norės, jie galės ir chore dainuoti, bet tas nebūtina. Šokėjų repeticijos irgi būna penktadieniais 7 v. v. toje pačioje vietoje.

Taigi, Operetės choras laukia talkos iš Brooklyno ir New Yorko lietuvių. **Julius Jacyna.**

IŠNUOMOJAMA 3 kambarių butas su visais patogumais kelių asm. šeimai. Kreiptis po 6 v. v. 135 Milford St., E. New York, Brooklyn.

Lietuvių namų savininkų skaičius auga

Redakcijoje atsilankė žinomas Brooklyno lietuvių veikėjas . P. Mačiulis, kad praneštume, jog spalių 8 bus Lietuvių Namų Savininkų Draugijos banketas. Ta proga teko iš jo pasiteirauti ir apie pačią jo vadovaujamą draugiją.

Nuo kada draugija veikia?

Lietuvių Namų Savininkų Draugija veikia nuo 1935 spalio. Nuo pat įsikūrimo jai tebepirmininkauja J. P. Mačiulis. Draugijoje yra apie 150 narių. Nariai tik lietuviai namų savininkai. Daugumas senieji ateiviai, bet dabar daugiau įsirašo ir naujųjų. Susimoki 2 dol. metams mokesčio ir narys. Už tai jis gauna nemokamai patarimus dėl namų valdymo, nuomojimo, pirkimo, pardavimo. Pasitaiko, kad narys nesidomi draugija ir nesirodo. Bet kai tik iškyla jam pačiam kokis reikalas, tai tuojau ir atneša nario mokestį.

Kiek lietuvių gali jau New Yorke turėti savo namus ir kur jie daugiausia kuriasi?

Bus jau apie tūkstantis. Pradėjo namelius įsigyti nuo Williamsburgo, paskui traukė į Ridgewoodą. Dabar jau bėga ir iš East New Yorko. Daugiausia šiuo metu įsigiję namus Queense, apie Cypress Hill. Gana daug pageidauja pirktis apie Forest Park, nes ten geras susisiekimas, patogu ištrūkti į gamtą. Tuo keliu kilnojosi ir vokiečiai namų savininkai, kurie bėgo iš rajonų, kai juose įsikūrė daugiau neramių žmonių.

Ar sąlygos namus įsigyti lengvėja ar sunkėja?

Dabar yra daugiau norinčių pirkti nei parduoti. Kitaip buvo depresijos metais. 1932—7 parduodamų namų buvo daugybė, o nebuvo pirkėjų. Kas tada įsigijo namus, dabar jų vertė dvigubai trigubai didesnė. Namų kainos dabar gana iškeltos ir stovi maždaug vietoj. Jų tolesnis kilimas ar smukimas priklausys nuo to, kaip plėtosis ūkinis gyvenimas; jei pasitaikytų depresija, kainos ir namam ir butam smuktų.

Pirkimo sąlygos yra taip sutvarkytos, kad trečdalį pinigų reikia jau turėti namą perkant. Kitus du trečdaliu duoda paskolai bankas. Tačiau bankas atsižvelgia į kiekvieną pirkėją individualiai, nustatydamas paskolos dydį ir jos grąžinimą— kiek asmuo uždirba, kokio jis amžiaus, kokia jo šeima didumo, koks pats namas. Jei asmuo jaunesnis, tai jam ir išsimokėjimo sąlygos lengvesnės; jei jau senesnis, tai jis turi turėti kartais iki pusės perkamo namo kainos.

J. P. Mačiulis ir tarpininkauja namų pirkimui bei pardavimui. Jam pasisekė jau gražų būrelį lietuvių padaryti namų savininkais.

DARBININKO 40 METŲ GIMTADIENIO, įvykusio rugsėjo 19, svečių dalis. Pirmoje eilėje iš kairės: T. M. Stepaitis, vyr. redaktorius S. Sužiedėlis, vienuolyno viršininkas T. J. Liauba, Gen. konsulas J. Budrys, T. L. Andriekus, LB Tarybos pirm. J. Šlepetys; antroje eilėje iš kairės: P. Jurkus, A. Sabalis, T. A. Prakapas — Darbininko administratorius, prof. J. Brazaitis, T. Pr. Gedgaudas — spaustuvės vedėjas, K. Brazauskas, A. Šalčius, E. Polmanas. Nuotr. V. Maželio

Kur vedamas Brooklyno Piliečių klubas

Prieš keletą mėnesių klubo susirinkime buvo iškelta valdybos netiksli veikla, buvo nurodyti konkretūs faktai kurie kenkia sėkmingai veiklai. Tačiau, valdyba pasistengė susirinkimą įtikinti, kad tatai esą tik prasimanymai ir netiesa. Esą šių klausimų kėlėjai nori tik "valdžios".

Dabar galutinai paaiškėjo, kad keliamieji klausimai nebuvo pramanyti. Ir štai faktai:

1) Klubui valdžios organai galutinai atsisakė duoti leidimą šokiams, viešiems parengimams, pobūviams ir t.t.;

2) Klubo lankytojų skaičius sumažėjo; biznis, užuot davęs pelno, duoda nuostolių;

3) Policijos leidimų išdavimo skyriaus teisme įrodyta fofotokopijomis, kad klubo pirmininkas K. Kreivėnas (Ch. Keiwin) yra net keturis kartus pasirašęs po komunistų kandidatų (rinkimų metu) sarašais;

4) Klubo vedėjas J. Zakarauskas pripažino, kad laikraštis "Laisvė" yra prokomunistinis ir kad šio laikraščio parengimai yra klubo patalpose garsinami;

5) Yra žinių, kad kaikurie vadovybės nariai priklauso subversyvinei organizacijai, kuri yra įrašyta į subversyvinių organ. sarašus ir, valdžios paskelbta viešai.

Ir ko daugiau bereikia?

Yra aišku, kad dalis klubo vadovybės raudona. Jų veikla nėra konstruktyvi, klubas vedamas į negarbingą pražūtį. Šį kartą klubo nariai turi rimtai susirūpinti sava lietuviška kultūros ir savišalpos organizacija ir neduoti jai žūti.

Kitame susirinkime turime rinkti patikimus ir garbingus savo organizacijos narius į valdomuosius organus. Klubas privalo atgauti tinkamą Amerikos lietuvių organizacijos vardą. **Klubietis**

DARŽININKYSTĖS parodoje (Trenton, N. J.) galėsite pamatyti ir tokį arbūzą; tik nevedę vyrai turi saugotis, kad dailioji Myra Morza to savo arbūzo kam neįteiktų. Tai reikštų: nesipiršk, nieko [illegible]!

IEŠKOMAS

Martinkus Liudvikas, sūnus Ferdinando, gimęs 1909 m., gyvenęs Vokietijoje, Frankfurto apyl. Paieško seserys Eugenija ir Adelė. Pranešti: Mrs. Juškienė, c o Franciscai Fathers, 32 Rusholme Pk. Cr., Toronto, Canada.

PARDUODAMAS

namas su neseniai įsteigtu alaus, degtinės ir valgių bizniu. Namas ir biznis geram stovyje: pirkėjas galės netik pragyventi, bet ir sutaupyti pinigo. Norintieji pirkti kreipkities:

J. Vastūnas
Tel.: VIrgnia 8-2239

GREITAI PARDUODAMAS

mūrinis namas. Apačioj krautuvė ir 3 kambariai, 6 kambariai viršuj; rūsis. Naujai pertaisyta. Kreiptis:

Mrs. J. Pelkus
127—21 Liberty Ave.
Richmond Hill, N. Y.
Tel.: VIrginia 8-2283

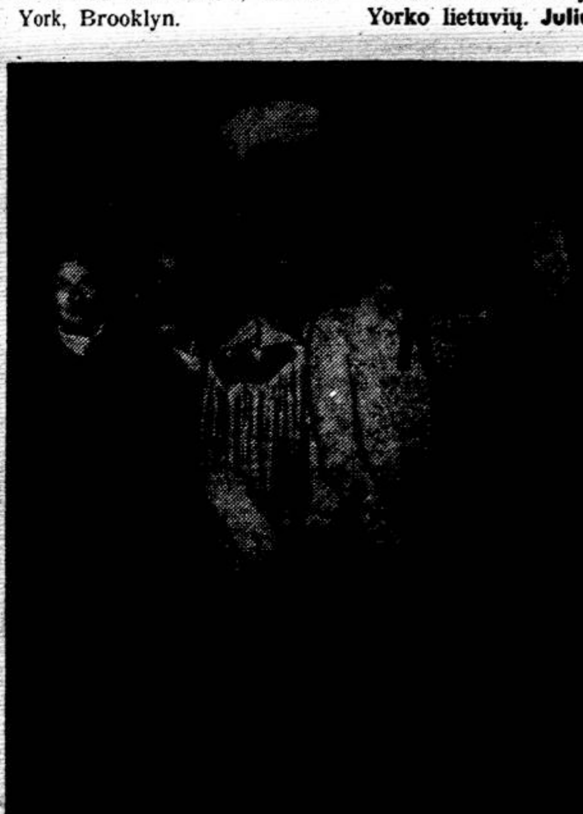

VAKARIETĖS — jojikės, [illegible] rytiečių į New Yorką, Madison Square Garden.

BOSTONO ŽINIOS

H. Truman,

buvęs JAV prezidentas, spalio 6 atvyksta į Bostoną pasakyti kalbą, pradedant žydų fondo vajų.

Lietuvių Kultūros

klubas spalio 16 International instituto patalpose rengs mirusiojo dail. P. Kiaulėno minėjimą. Kalbės dr. M. Gimbutienė ir dail. V. Vizgirda. Meninę dalį išpildys V. Barnienė ir H. Strolia.

Automobilių rudeninė

inspekcija Massachusetts valstybėje turi būti padaryta spalio mėnesį. Lapkričio 1 neturintieji inspekcijos ženklelio bus keliuose policijos gaudomi.

Dalyvavo maldininkų kelionėje

Bostono arkivyskupas Richard J. Cushing rugsėjo 11 surengė arkivyskupijos vaikų maldininkų kelionę į Fatimos Marijos šventovę Pranciškaus Ksavero vardo vienuolyną, Holliston, Mass. Dalyvavo SYO, skautai ir kitos vaikų bei jaunimo grupės — apie 6000 keliauninkų. Procesijai vadovavo pats Bostono arkivyskupas, o giesmes grojo šv. Petro parapijos benas.

Dalyvavo minėjime

Šiais metais Bostonas atšventė 325 u. įsikūrimo jubilėjų. Iškilmės įvyko rugsėjo 17 Faneuil salėje. Iš ten miesto majoras ir kiti žymūs pareigūnai rikiuotėje eisenoje nuvyko į Boston Common. Pažymėtina, kad šiai eisenai maršus grojo šv. Petro parapijos benas ir šv. Vardo draugijos benas iš West Roxbury, Mass.

Nemalonus sutapimas

Mečislovas Kavaliauskas, gyvenąs Dorchestery, rugsėjo 22 d. vakarą įėjo į gėrimų parduotuvę. Tuo laiku kaip tik krautuvė buvo užpulta dviejų banditų. M. Kavaliauskas buvo apiplėštas ir uždarytas kartu su krautuvės savininku į šaldytuvą. Banditams bėgant laukan, krautuvės savininkas, prasidaręs šaldytuvo duris, metė į juos alaus butelį. Butelis pralėkė pro šalį, o atsisukęs banditas krautuvės savininką nušovė ir pabėgo. Atvykusi policija M. Kavaliauską rado teikiantį pirmąją pagelbą mirtinai sužeistam krautuvės savininkui.

Pianino pamokos

Komp. Jeronimas Kačinskas, gyvenąs 440 E. 6-ta gatvė, po vasaros pertraukos vėl pradėjo darbą savo piano studijoje ir priima naujus mokinius.

Stasiui Griganavičiui

rugsėjo 20 Carney ligoninėje dr. S. Mikal padarė sėkmingą operaciją.

Dr. S. Jasaitis,

nors yra išlaikęs egzaminus savarankiškai praktikuoti mediciną, pasiliko ir toliau dirbti Carney ligoninėj bei specializuotis vidaus ligų gydyme. Ateinančią vasarą mano atidaryti kabinetą So. Bostone.

Balfo 17 sk.

Romuvos parke rengtoji gegužinė visais atžvilgiais gerai pavyko.

BOSTON, MASS.

BARASEVIČIUS ir SŪNUS
FUNERAL HOME
254 W. Broadway
South Boston, Mass.
JOSEPH BARACEVIČIUS
Laidotuvių Direktorius
Tel. ANdrew 8-2590

WAITKUS
FUNERAL HOME
197 Webster Avenue
Cambridge, Mass.
PRANAS WAITKUS
Laidotuvių Direktorius
ir Balsamuotojas
NOTARY PUBLIC
Patarnavimas dieną ir naktį
Nauja moderniška koplyčia šermenims dykai. Aptarnauja Cambridge ir Bostono kolonijas žemiausiomis kainomis. Kainos tos pačios ir į kitus miestus.
Reikale šaukite: Tel. TR 6-6434

Tonikas viduriam

Čia yra naminė gyduolė: mišinys šaknų, žolių ir sėklų. Ji vartojama arbatos formoje nuo šių ligų: skilvio nevirškinimo, inkstų (kidneys), odos išbėrimo, gerklės užkimimo, plaučių uždegimo, vidurių liuosavimo, puslės ligų, širdies supykimo, šiurpuliavimo, peršalimo, dieglių, reumatizmo, bronchito, rožės, riemens deginimo, galvos skaudėjimo, sąnarių gėlimo, ir nuo daugelio kitų vidurių ligų. Šios arbatos svaras kainuoja $4.00.
Alexander's Co.
414 BROADWAY
South Boston 27, Mass.

Tel. EVergreen 7-4335
Stephen Aromiskis
(ARMAKAUSKAS)
Graborius-Balsamuotojas
MODERNIŠKA KOPLYČIA
423 Metropolitan Ave.
Brooklyn, N.Y.

Tel. STagg 2-5043
Matthew P. Ballas
(BIELIAUSKAS)
FUNERAL HOME
M. P. BALLAS—Direktorius
ALB. BALTRONAS-BALTON
Reikalų Vedėjas
660 Grand Street
Brooklyn, N. Y.
NOTARY PUBLIC

Stephen Bredes Jr.
ADVOKATAS
37 Sheridan Ave.
Brooklyn 8, N. N.
Tel. APplegate 7-7083

EVergreen 8-9770
Joseph Garszva
GRABORIUS
BALSAMUOTOJAS
231 Bedford Ave.
Brooklyn, N. Y.

SCHOLES BAKING, Inc.
V. Lukas — vedėjas
532 Grand St., Brooklyn, N. Y.
Tel. EVergreen 4-8802
Lietuviška duona — geriausia duona. Mes kepame duonas, pyragus ir pyragaičius pagal visų skonį. Tortai, ypatingai pyragai vestuvėms, krikštynoms ir kitokioms iškilmingoms progoms. Užsakymai išpildomi kogeriausiai.
Išvežiojame į krautuves privačius namus.

J. B. SHALINS - ŠALINSKAS
Laidotuvių Direktorius
84-02 JAMAICA AVE.
(prie Forest Parkway Station)
Woodhaven, N. Y.
Suteikiam garbingas laidotuves. Koplyčios nemokamai visose miesto dalyse; veikia ventiliacija.
Tel. VIrginia 7-4499

William J. Drake Dragūnas
LIETUVIS ADVOKATAS
Telefonas JAmaica 6-7272

Tel. APplegate 7-0349
TELEVIZIJOS ir RADIO TAISYMAS
BANGA
340 RIDGEWOOD AVE. BROOKLYN, N. Y
Garantuotai taisoma televizija, kambariniai bei auto radio, stiprintuvai (amplifiers), plokštelių automatai (record changers).
Aptarnaujami rajonai: Brooklyn, Maspeth, Woodhaven, Richmond Hill, Ozone Park, Forest Hill, Jamaica.
Darbas atliekamas prityrusio techniko, pripažinto RCA Instituto, New Yorke.
Darbo valandos: kasdien nuo 9 val. ryto iki 8 val. vak. [illegible] nuo 9 val. ryto iki 6 val. vak.

Klausykite
LIETUVOS ATSIMINIMŲ
Šeštadieniais 4:30-5:30 val.p.p.
Stotis WEVD
1330 kil. 97.9 MEG. (FM)
Direktorius
1264 WHITE st. HILLSIDE, N.J.
Waverly 6-3325